

45⁰³
1-

*Bibliothèque
du Marquis de Granges
de Surgères.*

Pras. p. 148^e
complete

EMBLEMATA,
 ET ALIQVOT
 NUMMI ANTIQVI
 OPERIS, IOAN. SAM.
 BVCI TIRNAVIE-
 SIS PANNONII.

ALTERA EDITIO.

*Cum emendatione & auctario copio-
 so ipsius auctoris.*

SS

ANTVERPIAE,
 EX OFFICINA CHR.
 PLANTINI. M. D. LXVI.
 CVM PRIVILEGIO.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere solus amat.

SAMBUCVS AETATIS SVAE XXXIIII.
ANNO M. D. LXV.

IOANNES CRATO MEDICVS IMPERATORIS.
Me pictura tenet, retinet grauitate poema:
Libera Sambuci sic tenet arte liber.

DE EMBLEMATE.

QVOD EMBLEMATVM, QUÆ
 ferè *καὶ πάρεργον* operibus, pro ma-
 teriæ locique ratione, ornamenti
 atque varietatis causa inferuntur,
 genera sint tria, notum est. Quo-
 rum exemplo quæ præsertim ad
 morum doctrinam pertinent, figuris quibusdam,
 poetarum vt modo delectent, magisque accendât,
 obduci vera, inuoluique solent, vt *ὡς ἐν τύπῳ* no-
 τα, ac signa *ὀριστικὰ* sint, *καὶ κατανοητικά*. Nam τὸ ἐμβάλ-
 λειν inijcere, ac proponere aliquid obscurius,
 quod explicatione, atque cogitationem requirat,
 etiã Græcis significat; sed sine dubitatione, aut in-
 terrogatione meliùs fiunt, ac problematis obscu-
 riora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videtur.

SYMBOLA autē seu *παράσημα*, ipsæ rerū pictu-
 ræ, ac imagines dici, quasi tessera, veriùs possunt:
 cognata hæc tamen, & vix, vt *εἰκὼν*, *καὶ μεταφορά*, dis-
 sidet. Ac etsi hæc vt problemata vniuersa constitui
 possunt: trium tamen præcipuè sunt generū, quo-
 modò & ipsorū expositio, & intelligentia. Nam &
 de moribus, & natura, & historica, fabulosaq; *διὰ*
χαρακτηρισμῶν, *καὶ συνθημάτων* cōmodè finguntur: sed
 imprimis vitã, vt historiæ, volo erudiant, vt quæ ad-
 modū illæ sunt Philosophia *εἰδωλοποιός*, ita hæc in
 oculos notis quibusdã incurrãt, animūq; auditoris
 agūto, quod nō secus, quàm *Ποῦς τὸ σύνολον τὰ λήμ-
 ματα μίμησις ἐστὶ*. Itaq; tecta, arguta, iocūda, & variè
 significãtia sint, mutuoq; illa tria genera vim, figu-
 rataq; impertiãtur. Ipsa rerum simulacra si vulgaria
 sunt,

sunt, abditum innuant sensum, obscuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλασα, aut ἀπίθανα (cuiusmodi vel in Virgilio & Homero diligētia conquiras, & Aristophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertiùs, dum analoga sint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi potest, eadem quippe sedes, atq; loci vtriusque sunt. Siquidem & μυθικῶς & ρητορικῶς & φυσιολογικῶς quo & ἀλληγορήματα pertinent, expositionem admittunt: etsi nō omnia tam latè pateāt, quòq; sunt angustiora, hòc magis delectant, iudicioq; & sapientia nituntur, vt epitheses poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγίδες, & συγκαλύμματα, vt Phalereus appellat.

N O N satis ergo vident, quid Emblemata sit, qui quasuis sententias, historias, fabulas vulgò tritas, vmbri figurarum, res eodem experimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, emblemata existimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla historiarum omnia, prouerbia, apophthegmata non suffigurarit? Vt si semiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias: muscam contra elephantem, pro temeritate: laterem lotum, pro inani labore: Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & alijs circumferuntur, adducam; nisi aliquo adiuncto dissimulentur, & εἰρωνικὰ sint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare selecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & singulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerçant: sed nec multitudine figurarum, pictorisque magis artificio, quàm pote-

potestate has res metimur. Quamobrem in omnibus sit aliquantum versatus, qui aptè παραδοξότερα comminisci velit atque in rerū natura quorumvis formam, causas, proprietates, ac ipsam denique εἰδωλοποιήκην teneat, si legi, atque posteritatem consequi iustam studet, necesse est: nec sit stomachus, qui non quiddam, quod sapiat, inueniat.

CÆTERVM quid hoc in genere argumenti adhuc quidam præstiterint, non meum est pronunciare. nec parum præstiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos sua cudant, coquant, denique extrudant: nec diligentiam vituperò, πόνος γὰρ χωρὶς οὐδ' ἐν εὐτυχείῃ: ac scio Platonē octuagesimo ætatis anno suos dialogos non deposuisse: sed ista dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meisq; incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnosco enim quædam esse vulgaria, sed aliter tamen exposita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore insignia, & luce, memoriaque digna, si amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur prius quid alij de hoc meo subito consilio, præproperoque fœtu sentiant. quòd si mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo absol-uam. Constitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποίετυπεμένα, multa Athenæi, plura Philostrati, & Pausaniæ, vnà cū posticis vetustorum nummorum partibus, lapillis variè insignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerum studiosis breui communicare. Interea hæc, lector, fidei pignorisque nomine

habeto, ac vt citiùs reliqua prodeāt, cum venia lau-
 dato. Quòd verò aliqua clarissimorum virorum
 nomina addiderim, non ambitiosè factum putes:
 nec enim hos noui solùm, qui omnem adhuc æta-
 tem apud exteros traduxi: sed vt pro meritis, me-
 moriaq;, & opinione de me publicè, scriptisq;, eorū
 testata, gratiam hac saltem occasione aliquam ha-
 berem, id verò spectauit, ac deinceps epistolis va-
 rijs, mutuisq; & in obseruationibus meis, vel er-
 ga mortuos quàm plurimos *οὐν θεῶν* cumulatiùs
 idem præstabo. Vale, Gandau Kalen. Ianuarijs, an-
 no salutis omnium. M. D. LXIV.

Ce pnt Luce aparkin
 a quarin duthuy d'ina
 La Roche guyon comoy et
 confesse il prie auil son
 celler qui l' trouuerio
 quil est a Luy vendre et
 il

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIÆ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo clementissimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
A usiq; immensis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista
Munera, qui calum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici insignem diademate, dotibus auctum.
Te sibi Roma parens legum, imperijq; Latini
Conscia nunc Dominum legit, nomenq; decusq;
Adidit Augusti, & titulos, renouatq; triumphos.

Cæsareas laudes cumulat præsaga futuri.
 Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vsque
 Afflicta, Regem poscunt, donantue corona:
 Vt Geticis tandem releuetur cadibus, atque
 Nutu respirare tuo queat, hostibus obsit,
 Quæ toties luxit crudeli funere, passim
 Tot riuis auxit longinquum sanguinis Istrum.
 Cincta iugis Regem arboreis quoque Boemia dudum
 Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
 Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
 Regna, ducem in casus sperant tot fortibus omnes
 Viribus intrepidè ruiturum, pristina cunctis
 Vt reuoces populis subito decora, aurea secla:
 Sub te vt pax coëat terrarum, iudice solo, &
 Vindice te vigeant, totus latetur & Orbis.
 Tu regere imperium potes, discordia cesset
 Religionis amore tui: te auctore secundum
 Quisque Deum numen veneretur, adoret idemq̃.
 Hæc optant sani, prædicat conscia fati
 Turba, simul gaudet fama immortaliter auctum.
 Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
 Et necis auersæ exemplum venaticus error
 Quam capiti sacro intentabat, quid valiturum
 Ingenium, ac vires essent; fore te caput orbis,
 Delicias hominum, quem cuncti semper amarent,
 Et puro canerent certatim pectore vates.
 Ergo Deus summo tibi munera donat Olympo,
 Ille regit, fouet, imperioq̃ ornauit amœno.
 Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
 Quæ inter præcipuum est Romanum, quod Dea vestit
 Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
 Veribus fratres, & Romæ præbuit orsus.

Hac olea ramum dextra, pacemq₃ reuinctam
Desert, ac vigili cura iubet omnia serues.

Sunt fluuij Hungariae septem tua scepra verentes,

Qui sibi prouideas orant, cursuq₃ perenni
Rite monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obijcere ex animo, saluamq₃ tueri.
Hac vult, ac petit arma gerens, nec lata puella.

Parte alia est domitrix Virtus, leo duxq₃ ferarum
Candidus, hunc Boëmi submitunt Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumq₃ salutant,
Sed breuibus repetam spes qua patriã tenet agram.

Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exituq₃ modum te Rege futurum
Sperat, constitues Bizantiij firma trophæa.
Desinet impietas, te Casare purus iniquè
Post habitusq₃ Deum cultus, probitasq₃ redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus aer
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage soluta
Corporis, ad Superum sedes, stellasq₃ reuises,
Ornabisq₃ aliquod sidus, propriumq₃ dicabis.

Iam tu Magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Pauca qua mitto placida simul accipe fronte,
Quoq₃ fauore soles minimum cumulado clientem
Sambucum: meritò tanti qui incensus amore
Principis, hac offert domino non digna potenti.
Sed mitem noui, facilem expertusq₃ subinde,
Oro, clementi aspicias munuscula vultu,
Qua lusi nuper, postponens seria nugis:
Gandau in clara generosis ciuibus vrbe,
Hospitio celebri, secessu & semper amico.

Suscipe dum maiora paro, tua facta tuba q̄,
 Et pleno memorem virtutes gutture summas.
 Undique nam curo, laudi quod seruiat olim,
 Non vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
 Nec grauibus parco, nec cedo laboribus vsquam
 Aut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
 Dum exigua, & veteres numos, & marmora cogo;
 Ut valeam ingenti prodesse clientulus, atque
 Illustrem patria res gestas, commemor aui.
 Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
 Subijciam rediens ego tanta numinis aura.
 Quae, precor, aspiret caeptis, & littore sistat.
 Vix, vale Hesperij, Eoi & mirentur ament q̄.

T.M. Clientulus minimus
 Sambucus.

Memor

Memor vtriusque fortunæ .

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
 Solenni pompa hos excipiebat amor.
 Roma suos voluit Capitolia celsa subire,
 Atque triumphantes concelebrare Duces.
 Currus at appensum crotalon tulit, atque flagellum,
 Possit hic aduersa sortis vt esse memor.
 Bulla etiam collo βαλῆς, rerumq; salubre,
 Quaque cauere decet, symbolon vtile erat.
 Tres quoque Alexander nolas, seuumq; Leonem
 Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
 Quam facile in luctus mutat fortuna triumphos,
 Et victor serui conditione venit?
 Fortuna esto memor semper fortuna in vtraque,
 Non facile est aqua commoda mente pati.

Con-

Conscientia integra, laurus.

PRONA virens calum spectro, nec fulmina terrent,
 O b scelus excelsa qua iacit arce pater.
 Q uin etiam folijs crepito, Daphnemq₃ perusta
 N omino, quam domini sollicitavit amor.
 C onscia sic munit virtus, & labe remota
 C onditio superis grata, virensq₃ diu est.
 H aud voces hominum metuit, non ignea tela,
 Q ui niueo mentem cinxit amore suam:
 N on hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
 T ristic, & infonti non adeunda domus.
 C andidus hoc etiam senio confectus inertì
 N os monet, vt presso gutture cantat olor.
 P urus congregitur socia, mox perluit vnda,
 E t cano mores ritè colore refert.
 P enitet illicita quem vita, & conscius error
 N on premit, aternis concinit ille modis.

Vera amicitia.

ET calo & terra manibus cor vtrinque tenetur,

Externa nunquam qua dirimuntur ope.

Est in amicitia suavis concordia rerum:

Nec potis est fictos, aut violenta pati.

Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,

Hac vbi deficiunt, debita nulla fides.

Nullus amor durat, nulli comitantur honores,

Et quamuis caussa dissoluere leues.

Sed nec in humanis consensus firmat amicos,

Sint opus aeterna religione pares.

Quis sua committat Turcis, quo foedere tutus,

Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Qua

Quæ profunt non temeranda.

VTILE quod vitæ est semper honores,
 Et meritas laudes ritè meretur.
 Nec leuiter cuius proijciendum.
 Quæ sacra sunt porcis non ea curæ.
 Nec precium norunt quid valitura
 Sunt segetes, tantùm bestię opimam
 Saginam cumulant, ventris onusq̃.
 Ergo sues rectè sacrificabat
 Frugifera quondam grata vetustas,
 Semper & à bobus continuit se
 Agricolis, quorum maximus vsus.

Nil

Nil omni parte securum.

ALICEROS Ibis colubros auertit ab oris,
 T etrior ex ovo sed basiliscus adest.
 H anc aded Aegyptus coluit, sibi praesidiumq;
 D elegit contra lethifera Aethyopum.
 N il est perpetuum, nil omni parte beatum:
 E t venit utilitas concomitata malo.
 S i prohibet longè quæ tristia fata minantur,
 A dicit è proprio non leuiora sinu.
 V era salus calo: hic nullius & integer usus.
 I stic non cessat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

CALLIDA verrit humum longa vulpecula cauda,
Irrisit nimium simia & πρῶτος onus.

Subjicit at vulpes prolixè turpia malle

Abdere, quàm nudas semper habere nates.

Caussa fuit melior vulpis: superesse quod ornat,

Et prodest, satius quàm caruisse nimis.

Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus avarus,

Virtutis potius congruit ille modo.

Malum

Malum interdum simili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ vicissitudo
 Rerum & mixtio? frigus en calorem
 Gignit, humidaq; igne sicciora
 Nobis è pelago feruntur. ingens
 Amorum Dea Cypris extitisse
 Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq;
 Quotquot numina, vertit in furores:
 Gnati tot properis, foco subinde
 Accensis leuiter suis sagittis.
 Num tale Africa prodidisse monstrum
 Quiiuit? si soboles potest aquarum
 Tantum, quid facient foci perennes?
 Quanam frigora sopient perustum
 Cor, & membra liquore temperabunt?
 Sed nunc consilium patet roganti,

B

Exor-

Exortum vnde malum est, leuationem
 Queras, hac medicina tot periclis
 Multos atque siti leuauit olim.
 Ignis nam perimit, se editq̄ tandem,
 Quando pabula non habet suprema,
 A mores igitur regas amore,
 Flammas & facibus neces seueras.
 Sic ortam Venerem mari fatebor,
 Et contraria noxijs fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atrae flamina,
 Quae nos cient Venerem, sed in breuissimam.
 Sic bulla gignit Cypridem;
 Breuis est enim cupidinis suauitas,
 Vel salsa, quòd salacia,
 Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Super-

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechner.

DIVITIAS reputo veras quas exigit vsus,
Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,
E linguis nulla est sed crocodile tibi.
Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάγειοις
Collum, non sitiens an opus ales habet?
Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quiq; dedit totum, parte deesse nequit.

B 2

Quæ

Quæ sequimur fugimus, nosque fugiunt.
Ad Philip. Apianum.

Quid semper querimus deesse nobis?
 Cur nunquam satiat fames perennis?
 Haud res nos fugiunt; loco solemus
 Ipsi cedere sed fugaciore.
 Mors nos arripit antè quàm lucremur
 Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
 Vel si rem fateare confitendam,
 Res & nos fugimus simul fugaces.
 Ne sint diuitiæ tibi dolori:
 Ac veram statuas beatitatem
 Firmis rebus, in asperaq; vita.

Vniuer-

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS homines factas dixere poetæ,
 Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
 Sed sine iudicio concurrunt lege soluta:
 Et glomerat montes paruula turba suos.
 Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentq;
 Ordo tenet nullus, sollicitatq; furor.
 Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
 Constituit sedem, & conuocat alueolis.
 Quum coeunt ciues sine legibus, imperiumq;
 Omnibus aequale est; ius, gladiusq; silent.
 Et nisi seditio populum vexatq; tumultus;
 Praemia nulla bonis, libera poena malis.
 Ut tempestates turbo praeludit arenis,
 Horum conditio mobilis, atque status.
 Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
 Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.
Ad Hieron. VVolfium.

SVNT binæ hic cistæ, quarum tenet altera plumbum,
 Auro sed grauis est altera, neutra patet.
 Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
 Arripias auro: quis tibi caussa mali est?
 Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,
 Non dignisq; refert præmia iniqua viris.
 In domino non est semper ditare fideles,
 Culpæ, nec immeritos tot cumulasse bonis.
 Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
 Et misera nequeunt se releuare mora.
 Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana,
 Quam merito spernis, vincis & ingenio.

Pietatis

Pietatis vis;

MAIOR sit pietas sanguinis, atque amor
 Fratrum, quàm imperij, diuitis, & Tagi.
 Illis hac etenim premia seruiunt,
 Et dignis decorant laudibus aedelas.
 Virtutes opibus quis neget omnibus
 Praestare, & superas inferioribus
 Auras esse magis numine laudeq;
 Completas, nisi sit cecus, & impius?
 Lycurgus voluit tradere posthumo
 Fratris sceptrum, sibi debita protinus.
 Sed duxit satius subdita legibus
 Firmanda, imperij quàm esse caput sui.

B 4

Plus

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paschasium Hamelium.

NUPER Astrologus satis peritus
 Iussus nomine Principis videre
 Calum, mox pluuias fore, ac tonitru
 Dixit: sic remoratus est volentem
 Venatum profisciscier iuuentam.
 Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
 Venisset, properant foras subinde,
 Mendacemq; adèd increpant Magistrum.
 Princeps in rēditu videns arantem
 Qui rastris minuebat & cylindro
 Glebas, num pluuias breui futuras
 Putaret, rogat. ille mox petenti:
 Viginti nihil his ait diebus.

E uentus quoque dicta comprobauit.
 Princeps Astrologi sui cylindros
 Instrumenta q̄, queis solebat astra
 Metiri, rapit, & dedit ferenda
 Vati ruricola domum: iubet q̄
 Viciſſim iſtius hic ferat cylindrum
 Pro aſtris, raſtra q̄ ſedulò colenda.

B 5

Quar

Quæ ante pedes.

QVÆ gallina sibi concredita viderat oua
 Exsorbet, nullo pignore spemq̄ leuat.
 Hæc sibi non alijs inseruit, nulla futuri
 Cura, minus sensum posteritatis habet.
 Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
 Consumunt, reliqui temporis immemores.
 Vbera quæ sugunt vaccae mulctrix proprium & lac
 Præripiunt, cur his pabula lata feras?
 At nos non solum nobis, sed viuimus ortu
 Nostris, & patriæ, sacula quosque ferent.

Molc←

Molestia vana..

Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM nemo potuit superare molesto

Inuisoq₃ opere, at commoda parua tulit.

Quadriugos tenui currus forma, arteq₃ finxit,

Quos alis tegeres paruula musca tuis.

Quiq₃ apis alarum minimo sub tegmine vela

Abdidit infandum, sed leue fecit opus.

Quid iuuat artifice tantum valuisse labore,

Ni prosint, oculos effugiantq₃ tuos?

Nimi-

Nimium sapere.

COMINVS aduersum qui spectat lumine Phæbum,
 Nititur & radijs vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas caelestibus addere lucem,
 Ardentemq₃ oculis sollicitare Deum?
Sola potest magni hoc ales præstare Tonantis,
 Hæc quoque visum acuit, non superare solet.
Alta nimis linque, & donata sorte beatum
 Te dic, quodq₃ velis esse, fuisse puta.
Non benè conueniunt Phaëton tibi regna suprema,
 Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρεὶ παννύχιον εὐθεῖν, &c.

EXERCITVS curam gerens somno levis

Est nec profundè dormiens:

Negotiosus semper, & paratior

Ad arma primus prodiens.

Victorias celebres tulit Macedo vigil,

Laudes, trophæa maxima.

Sopore nunquam passus est se comprimi:

Sed altera globus manu

Detentus, æreum incidebat vasculum,

Quiete mox se colligens.

De Iulio fertur minus nec Casare,

Ad singulas vigili vices.

Confli-

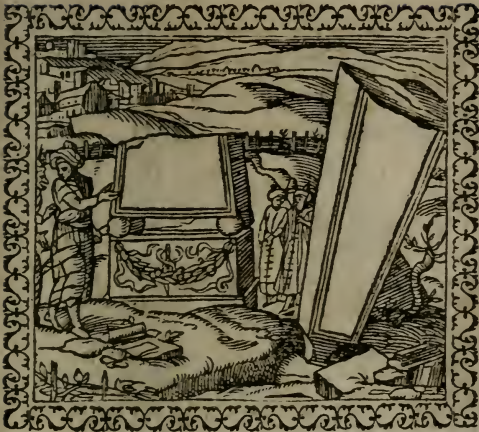
Consilium.

N I L firmum sine lege stetit, studijsq₃ verendis
 C onsilio pacem, bellaq₃ iusta rege.
 Q uod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,
 F ædera sint, moueas seu quoque bella, perit.
 M ilitia doctrina valet, sanctusq₃ Senatus,
 A tque domum tuta conditione tenet.
 E n breuis à rixis concordia, dissidiumq₃
 F it longum è socio pectore, ni caueas.
 A ttica concessit belli sua sceptrâ Pericli,
 T yrtao, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.
 P ax melior cunctis, te copia poscit amœnam,
 T u reparas animos, te sine mœret ager.
 E rgo secessus Cadmi, cultaq₃ sorores
 E t viuant quosquos litera docta fouet.

Causa

Causſæ inueſtigandæ.

MACHINA cur obelo fundetur quaris amice,
Et velit inuerſa conſpiciet facie?

In promptu cauſſa eſt, ſe celfa cacumina propter
Factam, parte tamen ſed meliore premi.

Nemo ſuſtineat quid molem penſat ab imo,
Et mouet hic tantum conſpiciendus apex.

Vera hac ſi ignoras, ſunt fundamenta laborum,
Hiſq; vetuſtatis poſt decus attribue.

Non forma ſolum nos, & ſpectacula vulgò
Commoueant, cauſſas ſed quoque ſcire velis.

Impor-

Importuna adulatio.

MAGNVS Alexander patulum qui subdidit Orbem,
 Vt natus esse crederetur è polo:
 Illius effigiem insignem picturus Apelles,
 Adidit adulator trifulca fulmina.
 Sed nimium fuit hoc, & res suspecta modestos
 Habuit reprehenses negotij leuis.
Lysippus plastes qui Regem duxerat are,
 Hastam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
 Vult imperatoris sed vsque nomina.
Fulmina mortales terrent, sunt fulmina cælo.
 Benignius Reges agunt, & Principes.
 Conuenit his ægis, præstans & Palladis hasta,
 Insigne verum herois istud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

D V M latitans domi porta vagor, mensasq; paratu

O rno, vel in venerem luxuriosa vocor.

O mnes certatim redimunt, me colligit vsus,

D elitijs nequeo tum exaturare famem.

D eposui quando concham, (qua grata voluntas)

P roteror, aut risu saepe reuoluor humi.

D onec profueris, se quilibet addit amicum:

C asibus aduersis mox violatur honos.

C

Mode-

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVÆ volat aërios montes, super ardua tecta
 Findit, & ancipiti fertur, abitq; via.
 Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
 Et Iouis imperio digna videtur avis.
 Prae senio, morbis, aut litibus altera nuda
 Nititur, & superas tentat adire plagas.
 Sed frustra tentat, licet hæc onerantibus alis
 Libera sit, quamuis illa minusq; leuis.
 A latus poris est nubes, æquare uelæ calum,
 Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
 Non leuitas tollit, nec onus nos deprimat omnes,
 In medio tutum conditionis opus.

Benignitas

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum
Quinqueecclesiens.

QVANTO plus terra effoditur, scrobs crescit hiatu:

Et tumulus maior prominet indicio.

Diuitias alijs si quis communicat amplas,

Non sit pauperior, statq; benigna manus.

Dispereant quorum numi pro numine habentur,

Vicinisq; negant omine fontis aquas.

In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,

Num sit flamma minor? num quoque terra satis?

Κοινὰ φάειν dicas si Cræsi ingentia tractes,

Aut bona Pactoli, possideasue Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiofa.

C V' M nos diuitia erigunt superba,
 Et fortuna beat vel otiosos,
 O bliuiscimur impij Deorum,
 Nec fors adiuuat indigos sodales.
 Ara thure vacant, foco & decenti,
 Nec ventura animus videre cacus
 Dignatur, tamidi aut maris procellas.
 Securi nimium sed in profundam
 Labuntur foueam, grauesq; poenas.
 Si fortuna igitur fouet secunda,
 Illam discito temperare mente;
 Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
 Sic posthac lenius feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA alit Aegyptus, Nilòq₃ latentia passur
Sunt mala, non tutum ut sit posuisse sitim.

Id canis expertus, simul ut sitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq₃ cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.

A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.

Fœdius hic peccant sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaq₃ se efficiunt.

Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

INSIDIAS Nili Varus dum tendit inanes,
 Et metuit prædam se fore rana, cauet.
 Quippe statim accurrens, vbi copia arundinis extat,
 Dentibus accisam præripit, ore tenet.
 Sic prensam à Varo prædam transfuersa tuetur
 Cannula, sic inhians luditur arte fames.
 Et audigitur veterem repetit limosa querelam:
 Decipit & magnos infima turba viros.

VT ira segnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hostes vt suos:
Sic fors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis se deterant,
Quis Hectori se opponere ingenti studet?
Haud Nestor annis obsitus, lingua potens,
Nec inclytus Gracorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat sibi hostes obuios:
A iax sed est cum lectus inferior, statim
Armatus effert in superbum se Hectora,
Nec cedit, ambo donec astu sint pares,
Vterque fessus solum alteri & daret.

C 4

Minuit

Minuit præsentia famam.

Nix stat inaccesso quæ montis vertice, nullis
 Sint licet vrgentes, funditur à radijs.
 Ut valeant vires, iusto est opus intervallo;
 Fitq₃ repercussus fortior vsque calor.
 Quid, quod in humanis minuit præsentia famam,
 Profuit obscuro ac delituisse loco?
 Prodidit ignaros audacia, quosue φιλαύτες
 Dicimus, at timidis nec licet esse nimis.
 Multi quos studium, & commendat Pallas amica,
 Dum tacuere vigent, publica scripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM tulit non qui incipit, aut mouet

I nsigne opus, nam quilibet id potest:

Finem sed imponit supremum,

Hic meritos referet triumphos.

Vlysses Homerus sic πολίπορθον, &

Victorem, Achillem nec vocitat grauem.

Aiax licet sit strenuusq;

Non tamen hos dedit illi honores.

Exercitum vnus nam insuperabilem

Turbabit, at qui composuit Deus

Est solus, hic nam saeuientes

Imperio moderatur aquo.

Res humanæ in summo, declinant.

IN medio librat Phœbus dum lumina celo,
 Dissoluit radijs, quæ cecidere niues.
 Cùm res humana in summo stant, sapè liquefcunt:
 Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
 Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
 Conditio miseros hæc eademq; manet.
 Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
 Verbaq; dum volitant, ocyus illa venit.
 Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
 Concidimus citius quàm leuat aura rosas.

Re-

Remedium tempestiuum sit.

*Q*uæ nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,
Seroq; prauis saepe fenestra patet.

*P*er rimam inseruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?

*P*recipue à tergo si in steis, noceasq; cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.

*O*ccurras subito, tardè medicina paratur,
Cum paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus

I. SAMBVCI
Sus lutulenta sequitur.

VNCTIS trahuntur qui culinis, aut penu,
 Veniunt libenter ad paratas & dapes;
 Mores heri, & vocantis hos opus sequi.
 Blandis adulator modis nam pascitur,
 Consuetus & libidinum suauibus
 Coire cœtibus: videntur haud secus
 Agere, sues quàm qui domum emptas promouent,
 Pedibus ligatas: nam simul vestigia
 Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
 Quascunque per vias vocantur consequi.
 Si vis probatus esse, amato qua bona,
 Et pura: non mendacijs beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,
 Lentus ad Agricola verbere pergit opus.
Indocilis semper densa cute spernit habenas,
 Et prater molem nil τὰ χύδεσιος habet.
Quem vis ingenij præstans, studiumq₃, laborq₃,
 Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,
 Quem cogas, leporem aut fuste sequare, canis.
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
 Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

Poëtica

Poëtica ad Dionysium Lambinum.

QUID VIS cūm recitem, consec̄ter seria, ludos:
 Nil est tamen proprium, intitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
 Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figura
 Sunt libera nobis magis, quā̄m ceteris.
Non mihi materia aut pannus, deest vnica forma,
 Vestisq; singularis, induor tamen.
Ars sed enim maior varia aptam nectere vestem:
 Videor iners, sed artificiosissima.
Non mea sum, fingor, caelestis spiritus intus
 Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari stulta dolosos

Instat, se insidijs concipit illa suis.

Singula qui inquirit sine caussa, turpiter errat.

Et πολυπραγμοσύνη se in sua damna vocat.

Quid iuuat excipere hos illos, consingere velle,

Ac leuiter nugis prandia opima sequi?

Magna licet tulerint interdum munera cura,

Immodica fatuis sed nocuere magis.

Sutoris nocuit quoque simia stulta taberna,

Pracidit propriam, ficta sequuta, gulam.

Qua tua conditio poscit, moderare libenter.

Dumq; iuuas alios, sit tibi cura tui.

Diui-

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
 Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
 Aurea quid profunt, si non pandantur in usum,
 Atque ferant miseris subsidiumq; malis?
 Non ego delitias reputo, nec munera rara
 Conditâ sint, inuis si lateantq; locis.
 Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
 Et notum cana iure leuare fide?
 Heu stultos, qui se inuisos fecere negando;
 Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
 Viscera si terra scruteris copia quanta
 Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES Diuum Latonam ad sicca fluenta
Corripit, ac victam cedere posse monet.

Armīs nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam
D edecus ad magnum pertuleratq̄, Iouem.

Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vsque potens.

Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.

Quod vero ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
S it potior mixtis humiditate calor.

Spiritus è tenui fomento nascitur, humor
Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.

In cunctis etiam superet vis ignea, vitam
Hac largitur enim, non sine temperie.

D

In

In secundis consistere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra* valebat,
 Olor *sacerq̄* *semper*
 Fuit, *suave* *cantans*.
 Post hunc *bonusq̄* *Homerus*,
 Philomela *cui* *dicata* *est*,
 Tanquam *loco* *secundo*.
 Sed *re* *ctius* *secundum*
 Illi *locum* *dedissent*:
 Nam *vt* *Psittacus* *meretur*
 Primas, *loquax* *secundas*
 Pica, *iste* *vincit* *illum*.
 Hoc *Symbolum* *referri*
 Ad *eos* *potest*, *gradum* *qui*
 Laudemq̄, *non* *tenere*
 Primam *queunt*: *sed* *inde*
 Virtute *mox* *sequentem*.

Προδοσις & exofus.

CÆCVS amor nunquam ratio quid dicter honesta,
 Et quid conueniat, quid noceatq̄, videt.
 Sed ruit, ac fertur, pronum illetabile fatum
 Donec corripiat, perdat & omne genus.
 Quid Niso imperium rapuit, Minoaq̄, regem
 A uxit, quàm nata conscleratus amor?
 Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,
 Tot curis tandem fessa, potita fuit?
 Hostem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
 Omnia postponit, spretus vbique iacet.
 Quà spe soletur metuentes proditor hostes,
 Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Industria naturam corrigit.

T A M rude & incultum nihil est, industria possit
 N aturæ vitium quin poliisse, labor.
 I nuentam casu cochleam, temereq; iacentem
 I nstruxit neruis nuntius ille Deum.
 I nformem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
 E t reddit dulces pectine mota sonos.
 C ur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
 N ònne tibi ratio est? muta loquuntur, abi.
 R itè fit è concha testudo, seruit vtrunque:
 I n venerem hac digitis, sapius illa gula.

Dolus

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centum oculos habeas, totidēq; ministros,
 A specie veri fallimur, arsq; capit.
 Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
 Nilq; adeo firmum quin violare queas.
 Quam vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
 Callidus ingreditur pectora Mercurius.
 Quis sibi ab insidijs caueat, si fraude tegantur?
 Non ficta quantum praestat amicus ope.
 Sed tales (mirum) paucos hac protulit atas:
 Quisque sibi viuit, cuncta regitq; dolus.
 Dic simul occisum custodem, nam solet osor,
 Sint oculi ignauum quotlibet, esse Deus.
 Denique segnitie mota, & torpore reciso,
 Aeternis certat gloria sideribus.
 Unde suam ornauit caudam Iunonius ales,
 Perpetuus tristi splendor ab ense venit.

Ridicula ambitio.

QUID non ambitio persuadet dedita vanis,
 Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
 Annon ex auium cantu, quas gutture nomen
 Fingere consuerat, notior esse cupit.
 His igitur tandem missis vt spargere in Orbe
 Nomen heri possent, atque sonare procul:
 Pristina continuò repetebant carmina syluis,
 Annonis & votum docta fefellit auis.
 Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
 Stamina si rumpant, libera rura petunt.
 In leuibus quaeso firmam ne ponito laudem:
 Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur fues cancris vescantur.

Svs capitis curat grauiorem sepè dolorem,
 Dum caneros, fluiijs qui generantur, edit,
 Collige verborum quæ sit sententia paucis,
 Singulz nam profunt moribus apta bonis.
 Qui vitijs sese dedunt, & praua sequuntur,
 Ad frugem nunquam mens nisi versa redit.
 Est opus inflectat vitam contrarius ordo,
 Atque gradus retrò, quomodo cancer, eant.
 Hæc medicina leuat lutulentos neçtare morbos,
 Consilio vt liqueat pœnituisse mali.

D 4

Vfus

Vsus libri, non lectio prudentes facit.

Ad Fulvium Vrsinum suum.

NON doceo semper, non est cur sapè reuisas,
 Lectorum memorem pagina nostra facit.
 Possidet ingentem numerum qui vendit avarus,
 Doctior at nunquam bibliopola fuit.
 Perpetuò si nos verses, relegasq₃ seuerus,
 Si non vt aris, contineasue memor:
 Nunquam proficies, perijt labor, atque lucerna.
 Officij hoc nostri vt te moneamus erat.
 Id quoniam rectè noras doctissime Fului,
 Imprimis veteres te erudiere libri.
 Horum tu numerum insignem rarumq₃ tueris,
 Ingenio multos restituisq₃ libros.
 Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
 Prosimus quibus est copia forte minor.

Vel minima offendunt.

PARVÆ etiam caussa magnos in damna vocarunt,

S crupulus inceptum nõnne moratur iter?

Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,

H usonem vulgò Pannonis ora vocat.

Paruulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit

S turiolus, nostras hoc cumulatq̄ dapes.

Quàm leuiter præda potitur piscator amœna,

D ulcibus aquoreas dum Huso relinquit aquas.

Sic furem, longis artem qui exercuit annis,

M ica salis meritam cogit adire crucem.

D 5

Varij

Varij hominum fensus.
Ad Franciscum Forgaz. Episcop. V. ar.

QVÆDAM anus in sacrum portabat crania collem,
 O sibus humanis ne minuatur honos.
 Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
 Concidit, ac varium crania versat iter.
 Illa videns labi diuersæ cuncta retrorsum,
 Quodq; aded discors semita ferret onus:
 Quid mirum si tot fensus, quot in orbe figuræ
 Sunt, ait, in viuis, num o sibus vna via est?
 Nonne iecur Tityi restat, subitoq; renascens
 Exercet variè quæ laniabat, auem?
 Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
 Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Teme-

Temeraria ignorantia.
Ad Bartholom. Marlianum.

M V S C Æ sunt temeraria, & molesta,
 L ambunt prandia, nec mouentur acta.
 H as vt fortis, & inclytus repellit,
 N ec suffert; ita literas colentes
 C onstanter studijs, loquacitatem,
 I gnaros, temerariosq; vitant,
 A udaces temere mouere quiduis,
 A uresq; obruere elegantiores.
 C eruus cornibus abdidit relictis
 S e, maremq; piget, magè est pudicus.
 S ic quos expoliunt nouem sorores,
 E t florent solida eruditione:
 H os sanos videas, parum & loquaces,
 N ec nugas modò venditare inanes.

Peti-

Periculum in promptu.

SÆPE malum expertus tacta torpedine conto est
 Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
 Sit licet in fundo piscis, nec corpora tangat,
 Per quod contiguum est frigore, seuit iners.
 Sic latitans leuiter, pradam quoque cogit arenis,
 Dum reliquos pisces illa rigere facit.
 Fatales veniunt casus, sperataq₃ nunquam
 Damna, licet caueas, effugasq₃ procul.
 Nil sine fraude agitur: quauis latet anguis in herba,
 Nec metuenda solent impedijisse magis.

Inte-

Interiora vide.

FORMA tibi præstans, oculi cum fidere certant,
 Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
 Sed vitij animus, mens vndique, corpore toto
 Atque sinus pleni, mixta venena latent.
 Est manus ad eadem prompta, ad periuria lingua,
 Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
 Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
 ὄσκι καλῆ μίλις nil color intus habet.
 Ergo puer multum soli ne fide colori:
 Ni probat hunc virtus, qui mihi pulcher eris?

Virtus

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngaria.

Nil mare corrumpit, salsum à putredine tutum est,
 Multaq; perpetuis motibus acta, vigent:
 Si tamen in fossas deriuēs, atque paludes,
 Vim patitur, dotes nec tenet inde suas.
 Dulcibus amittit vires nitriq; vapores
 Exhalant, quoties mutat origo noui.
 Plus vnita potest virtus, dispersa labascit,
 Atque suo durānt qualibet apta loco.
 Pignore commutat suauī translata veneno
 Persicus, & tutis carpitur illa gulis.
 Fluctibus in medijs patrie tot cladibus acta
 Concordi proceres subueniatis ope.

Nec

Nec vos exosa mentes, propriaq; salutis
 Oblita exagitent, & nota turpis alat.
 H uniadis memores, ac Regis queso Mathiæ
 Estote, ad quorum nomina Turca tremit.
 Diuersum ne vos studium disjungat iniquè,
 Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Impe-

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli sit, qua virtute Ducemq̄,
 Instructum cupiam, si præstet fortibus ausis,
 Ni piget, en breuibus declarat symbolon istud.
 Consilio celerem decet, eloquioue potentem
 Esse Ducem, vt caueat, tardos, Martisq̄ perosos
 Exacuat, regat, inflctat sermone suaui.
 Cùm proprium est parèt arma, nocet cunctatio vana,
 Infractusq̄ animo reliquis præcurrat in hostem.
 Anguibus & studium pacis, foedusq̄ notatur.
 Nil tamen hæc profunt, vacua estq̄ scientia belli,
 Si fortuna nocet, pulchros confundat & orsus.
 Absit auarities, dominetur nulla cupido,
 Principis vt sequier possit vestigia miles,
 Quem videat proprijs parentem legibus vsque.
 Hunc fore victorem credas, dignisq̄ triumphis
 Imperioq̄ ferentem aui venientis honores.

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

Ad Carolum Vtenhouium.

NATURÆ multa est cognatio mobilis, atque
 Prodiit æternis, illaq̄ nosse monet.

Est etenim fœtus veluti genitricis amica,
 Sed patitur, soluit tempus edaxq̄ breuem.

Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
 Compositis abeunt partibus, atque iacent.

Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,
 Temporis ac nullis motibus obijcitur.

O cia amat, mentem pascit, non utilis omni,
 Huius tu sobolem sed cole præcipuam.

Vtq̄ solent τ' ἦν vitam cumulare benignè,
 Τοῖς μετὰ sic φουσιῶνς præfero ego φουσιῶν.

Illa tibi effigies monstrabit dextra, manusq̄
 Accipitre aërio prouida templa Deum.

E

Altera

*Altera pars gratis est elementis atque caducis,
Et Vesta templo qua tibi Terra fiet.
At tamen his potior cunctis sit religionis
Semper honos, mentem dirigit illa tuam.*

Dum

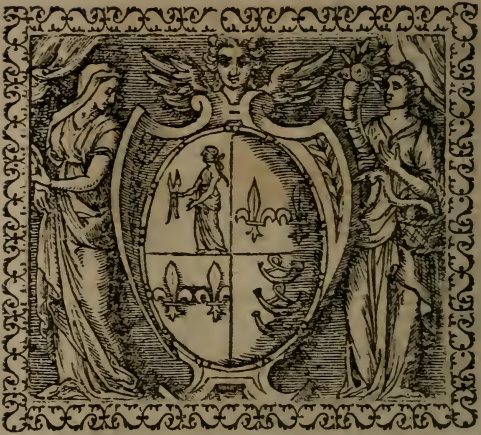

Dum potes viue.
Ad Achillem Bochium, tanquam
parentem, de sepia.

SEPIOLAM dum venatur piscator auarus,
Hac ludit fuco prompta liquore manus.
Obscuri latices sic condunt, cernere tectam ut
A tramenta vetent, abdita tuta natet.
Sic quibus in promptu modus est defendere vitam;
Cur non effugiunt, seq̄₃ tuentur ope?
Donec qui calo hanc animam demisit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutat honore graues.
Displicet immatura Deo mors, nulla potestas
In vitam, supera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad saxa colore
Se induit, atque alias iniicit vsque moras.
Tu qui praestiteris tantum, possisq̄₃, libenter
Ingenij nobis des monumenta tui.

Generosis DD. Marco & Ioanni
Fuggeris fratribus.

LILIA Fuggeris donans certissimus autor,
 Hæc, ait, æternum non modò vere tuli.
 Quidquid & addiderit virtus, tempusq; serenum,
 Compositis sit idem ius, sit honosq; volo.
 Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
 Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
 Diuitias virgo dedit, hæud temerarius error
 Fortuna, idq; docet largior vsus opum.
 Nam quibus hæc causis veniunt, commercia digna
 Orsibus, & laudis nomen habere solent.
 Viuite concordēs linguarum dotibus aucti,
 Crescite multiplici semper honore pares.
 Inuideat nemo, noceat minus osor iniquus:
 A sidos meritis vesper, & ortus amet.

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

*ODI symposij memorem, dubia & simul
Litis: nam calices volo, verbaq; libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq; cor, vt penitus sileant, suos
Aut lesi socios leuiter modo puniant.*

E 3

Spes

PASSIM mortales spe seducuntur inani,
 Luditur & vanis non temeranda fides.
 Quid magis est ovis dubium, sint candida quamuis,
 Nónne mouent stomachum, damnaq₃ sepe ferum?
 Si Gallina tamen genitali his incubet igni,
 Ac foueat præsens subdita dona calor,
 Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo?
 In tutis igitur spemq₃ decusq₃ loca.

Epi-

Epidemiæ potior caussa.
Ad Ioan. Baptistam Rozarium.

TETRAM nimis describit, ac luem grauem
Graiu genum proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
A pollo nam infestus suis radijs potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimum.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cum libuit, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestia primum solo,
Tardius atque homines sensere tabem post malam,
Erectior quia ambulat, nec spiritus
Pestiferos subito traxere terræ in intima.
Celo hæc Achiuis pœna digne venerat,
Dum nimium cupidi videntur ultionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

DICITVR internavi Magnes ferra mouere:
 Perpetuò nautas dirigere inq̄₃ viam.
 Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
 Indicat hac horas, nos varieq̄₃ monet.
 Mens vtinam in calum nobis immota maneret,
 Nec subito dubijs fluctuet illa malis.
 Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
 Lisq̄₃ tui verbi iam dirimatur ope.
 Da, sitiens anima excelsus sic appetat arces:
 Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis est omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

DV M mollis, bibula & scopulis auellitur vdis
 S pongia, vim veluti sentiat illa, tremit.
 Quo magis est viuis iniuria, visq₃ dolenda,
 Hinc odium, cades, vltio mœsta, furor.
 Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
 Et cessisse parum dedecus esse putant.
 Haurit at vt patiens, multa hanc distendit & vnda,
 Tristia non meritò sic toleranda bonis.
 Iustus erit vindex cunctorum crimina quærens,
 S e huius qui patitur sustineat monitis.
 R eddet pro factis quantum libet ille modestis,
 I mpia iudicio fex peritura Dei est.
 Nilominus studeo benè de quocunque mereri,
 O fficio vincam sic stimulum inuidia.

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QUID QUID inest nobis, venit altis sedibus, omne
 Teq̄ iuuat, gratus si modo suscipias.
 Nam velut è caelo si pendeat aetheris hamus,
 Si fugis, auerso non trahet esca loco.
 Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
 O s homini, & mentem cernat vt astra dedit.
 Hanc alijs sobolem praefert, aeterna tueri
 Atque velit semper iussa paterna sequi.
 Praemia proponit largus, pœnasq̄ luendas,
 Non beat inuitos, lenta sed vsque mouet.
 Ni propria, & nobis ignota mente legantur
 Felices, & quos Tartara dira vorent.
 At nos, summe pater, tua sit quacunq̄ voluntas,
 Caestri immeritos sede locato, precor.

Æscu.

Æsculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhiftozem.

QVÆ cernis Medici referunt insignia veri.
 Noctua, cum baculo serpens, dextraq; salutis
 Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
 Hæc Asclepiadi tribuebat docta vetustas.
 Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
 Sitq; valetudo ante oculos, non sordida lucra,
 Hinc vigil & norit casus prædicere morbi.
 Est sacra gallina, vt victum præscribat amicum,
 Et succo tenerum, vires vt conferat agro.
 Γλαυξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
 Ac licet imberbi fingatur Apolline natus,
 Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire,
 Suscipere agroti aut curam, ne ledat ineptè.
 Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
 Vt subita morbum credat mutarier hora.

Ergo

Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
 Currit enim hac præceptis, momento & perdidit agrum.
 Pileus insignis quia morte eliberat atra.
 Hac sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
 Hac adedè Lazi custodis, clara Vienna
 Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
 Et sese tanto securum iactet alumno.

Ne-

Neminem fors continet sua.

Ad se ipse.

NEMO sua potis est contentus viuere sorte,
 Alterius semper fortunam laudat abundè.
 Illiusq; locum petit, ac lucrariè optat.
 C acum odium proprij, quid non mortalia cogit
 P ectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
 M ercator leuibus tentatus fortè periclis,
 M iles, ait, potior: cur non mage castra sequamur?
 B elli pertæsus nummosas prædicat arcas,
 A gricolam docti, quos magna negotia vexant,
 G ramineas iactantq; casas, victumq; modestum.
 H i contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,
 V el calo segetes tanguntur, mœnibus omnes
 F elices clamant, & iugera parua queruntur.
 Q uod si caelestes illorum vota, phrenesim
 A udirent, rueret subitò in contraria vulgus.

Iidem

Idem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
 Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
 Nec furor, aut stultus leges dijs ponere querat.
 Naturam paucis reficis, nec diues egeno
 Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
 Non adeò fruitur partis, nec premia grata,
 Sint maiora licèt, quàm cura domestica portat.
 Pignore syluestris mites superat quoque pomos.
 Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
 Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
 Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
 Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter
 Quàm pietas Christi, vaneſcent puluere in auras.

Generosa vestigia .

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA aquila non fert alias, corrodit edendo,
Et nocet admixtis è propiore loco.

Quis neget alitibus diuina munera sortis
Non eadem, & variè distribuiffe Deum.

Ante solet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.

Aduersum cogit solem quoque sollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.

Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:
Naturam retinent relliquiaéuè parem.

Sic quos commendat genus alto à sanguine Regum;
Conspicitur, signum & nobilitatis habent.

Fortis equi proles denso sic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.

Sic atavos, proauosq₃ tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum suspiciende Comes.

Amo

Amor dubius.

AMOR venustis imminet,
 Venustiores separat,
 Secutus haud semper capit.
 Ciens cietur mutuo,
 Moratur & spe subdola.
 Amaror hoc suavior,
 Et nullus est amarior.
 Habens habetur lubricus,
 Quantum addit aufert flammula,
 Cor alterat saepe & die.
 Ut follis est in flamine,
 Non dat prius, ni acceperit.
 Mora est amor solubilis,
 In spe timorem copulans,
 In gaudio fallacibus
 Ludens, inanes ebrians,

P lenos leui vacuans modo,
 V igens calore frigidus,
 P rater nihil dans spem & metum.
 N udum caue puellulum,
 N am vulnerat sauisimè,
 S ed curat haud tutissimè.
 M ellitus & subblandulus
 S ubegit omnes calites.
 I, pòst tribuas cupidini
 I ncertior certissima
 D olore qui torquet graui,
 G rauem tamen nec senseris:
 V irtutis ast amor sibi
 C onstat, nec aufert pramia.
 O rnans suos laboribus,
 M emoriam nec immemor
 F raudans, beatissimè aggregat:
 S ollicitet hic nos postea,
 S equamur, & sequentibus
 A nnis secuturum decus.

F

Dulce

D V M coit in suauem mas vsu, vipera hiulco,
 Si non vana fides, excipit ore caput.
 P òst vbi se satiant, & consuetudine longa
 Impleuere, viri praefecat ore caput.
 Luxus suauē malum, non sentis, pascit edendo,
 Cumq̄ bonis vitam sustulit ante diem.
 Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,
 Quod matrem nixus corripuēre nece?

Nullus

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS non miretur noua qua spectacula nuper
D anubio sunt visa soluto?

B ruma gelu pingues latè compresserat agros,
P laustra uehebanturq₃ per Istrum.

A ccidit ad Regenspurgum, qua libera floret
I mperio vrbs, vt vulpis oberrans

P er glaciem & ludens concreto tergoze aquarum
D eciperetur, & vda veniret.

F orte etenim frigus, medio dum Phœbus in axe
V ersat equos, dissoluitur vnà,

I n partesq₃ abijt glacies, vulpecula praeceps
C orripitur, frustog₃ residet.

Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
 Hoc iter insolitumq₃ natate,
 Per medium fertur glacie alueum, donec anhelat
 Vendobonæ capiatur in oris.
 Iam dic, quæ casus contra vigilantia proffit,
 Quis dolus hæc caueatq₃ futura?

Empta

Empta dolore voluptas.

STELLATAM ostentat caudam Iunonius ales,

Sed natibus monstrum calat, inestq₃ vorax.

Ducitur à tergo vinctus qui pascit edacem,

Quicquid erat lucri prodidit inq₃ feram.

Cui meretrix forma placet, utq₃ colatur inescat,

Perpetuò ad turpes cogeris esse nates.

Has alis, & semper veneraris donec abundis:

Pauperior cum sis, pellit amica foras.

Heus fuge scorta procul, nocet empta dolore voluptas.

E venere & Baccho, semina mortis eunt.

F 3

Neces-

Necessitas dociles facit.
Ad Ioan. Panithy, fororium.

NECESSITAS quid non docet, fames simul?
 N atura sæpè his nam solet m utarier.
 F ormare vocem Psittacus consueuerat,
 H ero & salutem dicere, ac molestias
 L enire Cesaris: loqui necessitas
 C oëgit & Cræsi parentis filium.
 A uiculas cernis sitim vt leuant suam,
 T rahendo quas appendis vrnulas aqua,
 C lausum penuq̄, rostro vt inquirant suo.
 H is disce tu prudentius loco, & foro
 S eruire, cui ratio est, sagaxq̄, dictio.

Sera parsimonia.

S E M P E R eris pauper redivus si sumptibus aques,
 E t larga dones munera cuique manu.
 E numera census, subduc ratione supersit
 A n multum, lapso & mense quid addideris.
 T empore prouideas, vacua ne sede morere:
 M arsupio restet quantula summa vide.
 N e senium, morbi, duris & rebus egestas
 Q uando vrgent, ludat fundus inanis herum.
 N ec tamen insideas partis, non crastina verses
 S ollicitè: fructus sit mediocris opum.

F 4

Sapien-

I. S A M B V C I
 Sapientia insipiens.
 Arnolde Arlenio suo.

A CEREBRO sensus manant in corporis artus,
 Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
 Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
 Viuidus & vacua spiritus arce datur.
 Haud secus ac cotis ferrum, licet ipsa secandi
 Exors, communit, donat acumen hebes.
 Qui sua distribuunt, alijsq; cauere videntur,
 Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
 Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
 Sic potes alterna commoditate frui.
 Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos
 Cum libris frustra querimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS quidam vites, nondumq̄ calore
 Maturum arripiens gustat, dannatq̄ racemum.
 Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
 Austero imbueret succo sua labra viator.
 Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt.
 Expectare, minùs cupiunt subiisse labores.
 Ardua sunt aditu primò, qua pulchra fatemur,
 Tempore sed fiunt opera, & pòst mitia cuncta.
 Sed refugit penitus botrum formosa puella,
 Casta & docuos enim, sidus nec palmiti amicum est.

F. 5

Ver-

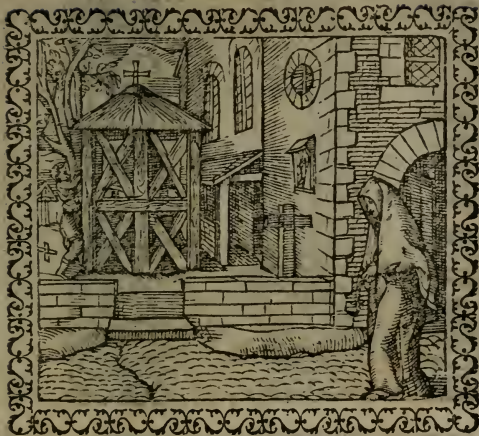
Versura inextricabilis.

VERSVRAM facio, quod soluo debeo semper,
 Promouet & quantum pes, tenet alter item.
 Nomina conficiens mihi non; sed lucror amicis;
 Pro me, proq; alijs angor, vtrunque nocet.
 Alterius qui vult opulentior esse crumena,
 Non sua connumerat, pars ea maior abit.
 Quanto esset satius curarum demere partem,
 Ac tenui, modo sit commoda, veste tegi?
 Quid mihi si plumis alienis induor, intus
 Nil proprium quod sit postmodò possideam?
 Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorsus
 Fit: nam quod monstrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua

Mutua & Coniuncta.
Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA qua turri auditur campana, monetq̄
 Ad sacra conueniant vir mulierq̄, Deūm.
 Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
 Hæc operam tradunt mutua, vimq̄, sibi.
 Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
 Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
 Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
 Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
 Nec minus exiguam studium sine diuite vena
 Fert laudem, rude nam quid tulit ingenium?
 Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesq̄;
 Te schola miratur, te Veneti q̄, colunt.

Otium

Otium sortem expectat.

COLLE molendinum paruo statuere parentes,
 Ventus vt exagitet, farras terantq₃ mola.
 Omnibus vt vitam auxilijs ars protegat, ornetq₃,
 O pprimat incautos ne diuturna fames.
 Ast ratio melior quàm suppetit vnda perennis,
 Flabraq₃ dum desunt, ne rota cesset iners.
 Ventifona ignavis similes, quibus otia cordi,
 Dum sortem sperant, ingenioq₃ vacant.

Mixtus

Mixtus status *δουκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτος.*

FLORILEGÆ quod apes faciunt astate vagantes,

Illarum mixtas more sequamur opes.

Hæ regesq; Ducesq; colunt, his semina mentis

Aeternæ, & parent legibus, arma cient.

Observant proceres, & queis meliora videntur,

Vnanimes cunctis rite præesse volunt.

Nil sine consilio Princeps, reliquusve senatus

Suscipit, ingestum sicq; tuentur opus.

Exercet Martem, sunt his simulacra quietis,

Ignavos pellunt, premia dantq; bonis.

Hæ tibi proponas: nisi sit pietate Monarcha,

Qui sine re tantum nomen habere velit.

Ipsaq; non minus ac alij sua iussa capeſſit,

In quibus est æquum, & publica damna cauet.

Talem si quisquam sperat, tu Maxime Cesar

Es Fernande, tuus Maximilianus erit.

Non

. Non dolo, sed virtute.

BERGÆ (est oppidulum mari propinquum
 Ad pingues patet vnde iter Zelandos)
 Nuper simiola edidit notandum
 Exemplum, simul & dolo iocosum.
 Nam cum castaneas foco sepultas
 Vidisset, cinerem institit mouere:
 Prunas sed metuens, statim catelli
 Sertentis pede surripit coacto.
 Res est digna fide recentiori.
 Laus est alterius malo cauere,
 Sed fraus est alij dolo nocere.
 Fraudes neçtere, qui solent malignè,
 Querunt commoda sic malis bonorum.
 Delirant quoque Reguli, Ducesq̃,
 Sed pœnam luit innocens popellus,
 Huius sanguine diuidunt furores.

Stulci-

Stultitiam patiuntur opes.

MULTI quos opibus Deus beavit,

A ut *Fortuna*, solent leues abuti

In res prodigialiter nocentes.

Vt quæis ingenium foret benignum,

Et doctas sequier velint camœnas,

In fastus abeant, opes morentur,

Nulli vt consuluisse, nec iuuare

Dignentur premit vt bonos egestas.

N ollem diuitiæ mihi darentur

Istæ, quæis decus, & perenniores

Laudes impediuntur, ac mouentur.

Quare stultitiam pati venustus

Vates dixit opes, nec expetendas,

Fortunatus eris, sed haud beatus.

Partium

Partium τῆς οἰκουμένης symbola.
Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST regio quaeuis climate certo
Aëre distincta, & commoditate.
Quaelibet haud quiduis terra feretq̄.
Africa monstrosa est semper habendo
Antea quod nemo viderat vsquam.
Fert Asia immanes frigidiorē
Nempe solo apros, & nimbiger a vrsos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europa temperat aër.
Taurus vt est fortis, bufalus vnà.
Ergo sit Europa taurus alumnus,
Africa at index sit tecta Chimera.
Sint Asia immites vrsus, aperq̄.

Quibus

Quibus Respublica conseruetur.

N O N satis est Regum titulos, insigne, coronam,
 A tque Magistratus gerere, vt Respublica firma
 S tet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
 A rtibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
 N empe suos redamet ciues, patris induat artus,
 P resentemq̃, statum foueat, nec mutet iniquè.
 L egibus, vt reliqui, proprijs & pareat author.
 P rotegat insontes, vitiosos pellat abusus,
 H ostibus occurrat, valeat subiecta tueri,
 V nde sit, accipiat: quid enim imperium sine neruis?
 P racipue studeat cultum retinere Deorum,
 I nde suis promptè, atque alijs tribuisse benignè
 Q uod decet, atque æquum iuris præferre rigori.

G

Qui

*Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes
Sint magis, exemplis dignos testentur honores.
Laus virtutis enim non scire, sed actibus, vsu
Et præstare: decus sequitur, sic paxue perennis
Rectorum, ac ciues longum seruantur in æuum.*

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QUI vigiles studijs noctes egere, diesq;
 Parcere non oculis, nec voluere sibi:
 Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
 Ac simul in calum fata suprema vehunt.
 Mortua non mors est, qua etiam post funera viuit:
 Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
 Nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
 Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
 Ista ferè Brugis, Viues Lodouice, sepulchro
 Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA si carpas, & quæ matura colore
 Non benè sunt, hora spes alit exigua.
 Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
 Memento simul hac, interitumq; vident.
 Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
 Ante diem emisso caule statimq; perit:
 Vt multis dubium anceps commouerit herba,
 Hac duo num soleat pignora ferre sibi.
 Floribus haud tuta est properans quoque amygdalus ipsa,
 Gloria nam præceps vix triduana viget.
 Humida natura subito vis carpitur igni,
 Et viduus sese conficit ipse calor.

Partes

Partes hominis.

PRÆCIPVAS nostri partes tribuere vetusti
 Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
 Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
 Nunciat, & Diuum bella minatur ope.
 Splenem Saturno, tetra nam bile senescit,
 Tristibus & vitam sustinet ille modis.
 Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
 Namq; putabatur fons, & origo noui.
 Sanguinis est cupidus Mauors in pralia ducens,
 Cor, cerebrum Phæbi quippe calore vigent.
 Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorq;
 Renes & generis membra cupido fouet.

Ambitio.

Qvos leuis ambitio inflauit, populiq₃ fauorem
 Muneribus captant, gloria vana subest.
 Hosq₃ vtri pleno assimiles, ventoq₃ tumentis,
 Nam arbitrium vulgi semper inane sonat.
 Qui tribui veram sibi laudem querit, ineptos
 Contemnat plausus, iudicioq₃ regat.
 Virtus aeternum celebrat, pietasq₃ tuetur;
 Laus & laudatis est placuisse viris,

Musa.

Musarum; ex antiquis numis Q. Pomponij, ve-
ræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO gesta canens transactis tempora reddit.
Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vranie celi motus scrutatur, & astra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia gestu.
Mentis Apollinea vis hac mouet vndique Musas:
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum naturam supplet.

DICITE mortales si quid mirabile dictu
 Vidistis, vel visuros vos creditis vnquam.
 Multa ferunt casus, natura impletur & ordo,
 Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
 Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
 Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
 Interimens matrem foetus eliberat aluo.
 Atque ita quod nixu vix effecisset anhelu,
 Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.
 Sic genitus fertur materno funere Bacchus,
 Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fetus
 E duntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
 Sic pariter lucem perdit sus, datq₃ soluta.
 Vbera sic dolitura Atalanta praeiuit vrsa:
 Lethiferum & casu mox commoda portat vtriq₃.

In sponsalia Ioannis Ambij Angli, & Albe Rol-
leæ D. Arnoldi Medici Gandauensis filix.

ANGLICA progenies, & nobile pignus aurorum,
Ergò fidem dextra virgo pudica dedit?
Flectere tu nosti ingenuam virtute puellam,
Vinciat aternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta secundis.
Crescat amor socius, vos geminetq; Deo.
Fœdere connubij stabiles simul aethere seruet
A uthor, & optatum concelebretur opus.
Christe, precor iam nunc sine amico vota valere,
Lætitiãq; notent nubila nulla diem.
Copula vera Deùm flamma confirmet eadem,
Natorum ac serie gaudia vestra beet.

Cernis vt hac tada sint prospera cuncta iugali,
 Ortus & occasus prauia signa vehant?
 Quid vaga sic iuuenes torquent tua munera Cypri?
 Legitimo praestat nonne nepote frui?
 Adsit hymen, hymenae veni, symphonia concors
 Exhilaret caetum, plectraq; pulsa lyra.
 Sis genero felix Arnolde, tuumq; vocato
 Phœbum, vt eat nata mitis alumna soror.
 Pura fides, amor & castus, prudentia iungit
 Concordes, retinet cura, tuetur honos.
 Hybernum violas si tempus, & arida nobis
 Iam flores tellus ferret, amata darem:
 Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:
 Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

Ad Hierony. Cardanum.

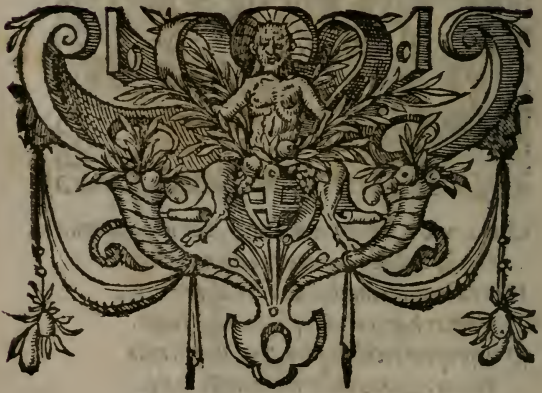

ODERAT hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,
 Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
 Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
 Anxiat hæc, curas suppeditatq; graues.
 Quapropter cecidisse piro, fregisseq; crura
 Fertur, & auxilium non petÿsse malo.
 S nauibus à socijs, & consuetudine dulci
 Qui se subducunt, vulnera sæua ferunt.
 Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
 Cumq; nihil causæ est, occubuisse velint.
 At tu dum poteris, noto sociere sodali,
 Subleuet vt pressum, corq; dolore vacet.
 Quos nulla attingunt prorsus commercia, grato
 Atque sodalitis, subsidijsq; carent:

Aut

*A ut Dii sunt proprii, aut falsus peruertit inanes
 Sensus, vt hos stolidos, vanaq; corda putes.
 Tu verò tandem nobis dialectica sponte
 Donata, in lucem mittito, si memor es.*

Volu-

Voluptas ærumnosa.

QVI nimis exercet venatus, ac sine fine

Haurit opes patrias, prodigit inq̄ canes:

Tantus amor vani, tantus furor vsque recursat,

I nduat vt celeris cornua bina fera.

A ccidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,

A canibus proprijs dilaceratus eras.

Q uam multos hodie, quos pascit odora canum vis,

V enandi studium conficit atque vorat.

S eria ne ludis postponas, commoda damnis,

Q uod superest rerum sic vt egenus habe.

S ape etiam propria qui interdum vxore relicta

Deperit externas corniger ista luit.

Con-

Consuetudo praua.

REBVS in humanis præpostera opinio vulgi est,
 Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
 Scindit enim panem ferro: quid mollius illo?
 Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
 Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta:
 Si tamen excutias, quid nisi stulticia est?
 Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
 Funditur in laso corpore virus atrox.

Insignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HÆc insignia nunciij Deorum
 Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrum.
 Est caduceus anguiger, crumena,
 Cancer & lyra, vespa, gallus, ala,
 Hircus & canis. hæc notent quid audi:
 Promptus ingenio satis, memorq̄ est.
 Prudentem eloquio, vagum, sagacem
 Et furem, vigilem, ille fraudulentum
 Dat rebus temerarium, ac seueris.
 Hircus vim eloquij monet stupendam:
 Serpentes, lyra, pacis atque alumnum:
 Ne damnis cumulet canis loquelam:
 Reddat, est trutina, vt suum cuique:
 Est ferrum, insidias necemq̄, vitet:
 Causis eloquio locus, foroq̄:
 Punitur gladio scelus, nefasq̄.

Concors vt lyra, veritatis eius
 Verba vt consona sint, loquantur apta.
 Hac Atlantiadis feruntur ortu
 Natis munera parte non petenda.
 His mercator habens opus fruatur.
 Credo Mercurium præesse multis:
 Namq; hæc symbola habent suos sequaces,
 Et possunt studijs simul dicari,
 Quod Turnebe facis, tuos monesq;.

Vita

Vita irrequieta.

Ad Ioan. Tommer I. C.

INDIA fert apodes, quas tantum sustinet aer,
 Nusquam confidunt, perpetuo error agit.

Parturiunt intra ventrem, si credere fas est,
 Ingens diuini muneris istud opus.

Hic certent miras vates euoluere causas,
 Ne sileant, σοφίαν qui profitentur, habent.

Qui requiete caret, curis nec edacibus unquam
 Proficit, hunc aubus dic similem esse nouis.

H

Tem-

Temporis iactura.

Ad pilulam.

PARVULA cur fallis iuvenes tua signa secutos?
 An reficis vires, munera númve refers?
 Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa .
 Tu proprijs extra limina salua fugis?
 Mox inuenta places, iterumq₃ redempta moueris,
 Ac solita toties isq₃ redisq₃ via.
 A egris haud verita es certam spondere salutem,
 Qua sanos priuas, inq₃ furore noces.
 Exhauris numos, aliena laude triumphas,
 Conueniunt nuga, fictaq₃ verba tibi.
 Non hac lex olim pilula, nec abusibus istis
 Caupo tuam implebant atria trita manum .
 Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis
 Restitue, aut nunquam sufferat aura leuam.

Dij cœpta secundant.

IN terram pila quæ iacitur commissa resultat,
 Et leuat in medium se aëra, prona redit.
 Excipit hanc densis quæ apparet nubibus apta,
 In calum & rapiunt conscia vota manus.
 In Superis quisquis solitus spem ponere curæ
 Audeat, en cœptis protinus astra fauent.

H 2

Simul

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,
 Vtrum prius fuerit, grauis
 Incus, an duro qui verberere malleus illum
 Fatigat. Hanc discordiam,
 Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum
 Vulgus, nec audit candidos.
 Quippe Deus menti nostra simul indidit vsus,
 Poscebat illa cùm duo.
 Omnia momento potuit perfecta creare,
 Dedit & simul minutula.
 Non spacium, aut tempus tum partibus intercessit,
 Cor, hepar item copulat.
 Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,
 Nos superet hæc opinio.

Tempe-

Tempestiua profunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM Thirus deponit quolibet anno,

Induitur pellem mox iterumq₃ nouam.

Hunc si persequeris, qua se solet exuere hora;

Pellis, non manibus prada petita venit.

Atque ita frustratus longas remeabis ad ades,

Bestia theriacis nulla venena dabit.

Vtile qui sequitur, discernat tempora, causas:

Anni mille negant, hora quod vna tulit.

Quidque suum postulat tempus, sunt munera Veris,

Autumni, atque Hyemis, sit vicibusq₃ calor.

Colchica Ver, Aestas segetes, Autumnæ racemos

Das, vrensq₃ typhas Bruma regignit aquis.

H 3

Inter-

Interdum requiescendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores
 Horis sunt repetendi, animus simul ocio leuandus.
 Sic pingues olea sua pignora non ferunt quotannis,
 A lternis sed, & arua noualia per vice s quiescunt.
 Nil durare potest sine commoditatibus remissis.
 Arcum si nimium, subitoq₃ velis, diuq₃ tensum,
 Frangetur, feret haud alias volucres, dein sagittas.
 L axes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
 Quippe solent, faciuntq₃ habiles minus vsibus seueris.
 Ergo est optima temperies, mediumq₃ vtring₃ ductum.

Nul-

Nullum malum solum: vel,
Vno bono sublato, mille existunt.

HERCVLEIS quanquam manibus fortissima quaque
 Monstra, truces, domita atque occubuere fera:
 Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
 Cuius ab abscisso vertice creuit opus.
 Quoq; magis pestem iugulat, capita vndique collo
 Aucta renascuntur, caedeq; monstra valent.
 Haud secus indignè quos iactant fata, malorum
 Augescit numerus, vim cumulatq; dies.
 Vno si expediant miseri se, mille recurrunt
 Damna, labore nouo pristinus estq; minor.
 De illis hoc quoque dic, quos inuida sustulit atas:
 Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
 Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
 Vna vbi finita est caussa, decem redeunt.

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

V T scandit muros hедера, & latè petit altum,
 S it neglecta licet, nulla manusq̄ colat:
 S ic multos videas odium quos preffit iniquè,
 Virtutem in primo constituisse gradu.
 T andem sponte virent, alit & prudentia dignos,
 V t serpens hederam non finit, inq̄ habitat.
 I ngenij semper florebis laude per orbem,
 S is licet Harlemi, tuq̄ latèrè velis.
 L argius effundet subito se gratia Regum:
 O ux è ip̄cōva volet plena fouere manus.
 I nuidia quid cogis pia pectora ferre voluntas?
 N um reficis pulsa tu probitate sitim?
 N ónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
 M acrior alterius fis, necat esuries?
 O bscurum hac eadem momum, clathrisq̄ remotum,
 T e sequiturq̄ simul Zoile pœna grauis.

Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT tres præstantes diuersa veste Puella,
 Nituntur hæ puellula vt crepidine.
 Simplex historia est, lux, custos temporis, atque
 Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
 Gratia non ducit, proprijs affectibus obstat:
 Nil iudicans, alios reliquit iudices.
 Ordine simpliciter geritur quod narrat ab ovo,
 Hanc ponè Rhetorica est sequens loquacior.
 Quæ coram recitat sæcundas iudice lites,
 Vestita longo firmate atque obambulat.
 Et studet efficto lucrari schemate caussas,
 Dum se venustus vendit at coloribus.
 Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
 Premendo nil vrgens suauiter liget.

A spera, non habitu sequitur Dialectica cultor,
S agaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
N unquam remittere iure de suo volens.
N am pungit, laqueo & captat, ratione regitq̄,
T rux vinculo illigat potenter anxio.
A similata fuit variè quoque lumine Phoebi,
H is sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
G rammaticæ iners statuet nihil perenniter.
H istory vt canis alatus, Rhetorq̄ Chimera,
S it Sphynx Logos, Virgo hac tenens columnaq̄.

Pul-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA cornua addidit

Tauro, vngulas equisue,

Cursu lepus perennis,

Dentes patent Leonis,

Pisces natare iussit,

Valent aues volatu.

Nil foemina restabat.

Concessit at loco horum

Formam, placere possit

Qua, vincere & seueros

Igues, acuta tela.

Tantum potest venustas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

T A R D V S Strepfiades fuerat miser ad dolos notandos,
 Queis possit elufisse creditores.
 H is nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
 D ensis nec ista nubibus scrutari.
 R es si digna foret studijs, labor omnibus locatur
 A etatibus rectè, nec improbarem.
 S ed fraudesq₃ dolosq₃ senem meditari ineptius nil.
 R idetur, & fit fabula impotenter.
 D ulces ergo sciat fatuus bene moribus dicare
 D um tempus, atas apta fertq₃, natos.

Im-

Imprudens facinus.

INSIDIIS captat mures, sequiturq³ nocentes
 Triticeo felis pellat vt à cumulo.
 Fecit at interdum furem malesuada Cupido,
 Murmure sed furtum prodidit ipse suum.
 Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
 In cruce supplicium non benè cautus habet.
 Illicita & quamuis lateant nos sape rapina,
 S erior at duplici pœna dolenda venit.

To. 2

FORTIS in aduersis animo non frangitur alto:
 Sed contra semper promptius ire parat.
 Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
 Pascitur hic laesis, vincula nulla timet.
 Aureus ut folijs & lento vimine ramus
 A uulsus simili pignore, fronde redit.
 Non minor & mens fit varijs exercita curis,
 Quae magis demis, copia maior erit.
 Augescunt, non franguntur diuina labore:
 Res hominum absument, perficit illa labor.

Perfei

Persei fabula.

PERSEVS Gorgonis abscidisse fertur
 Palladis clypeo caput tremendum,
 E quo & precipiti procul tulisse.
 Qui se delitijs libidinosi
 Dicarunt, gelidi rigent sopore,
 Membra & humidiora pituita
 Facta post studijs parum Minerue
 Sunt apti, ac remorantur aptiores.
 Hac tu subsidio fauentis almae
 Vinces Palladis anxio, & labore,
 Doctrinamq; plagas feret per omnes,
 Et sparget decus eruditionis
 Latè alatus equus, vehet perenne
 Fama nomen & orbe, posterisq;
 Stratam Mæonides quoque à Minerva

Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum sui relinquens.
Vel sic: res benè fortiterq; gesta
Scriptores pariunt bonos, aluntq;.

Phyfica

Physica & Ethica.
Ioan. Aicholtz medico.

NATVRA exercet tectis indagine rebus
 Mentem, ne cuius cognita mox pateat.
 Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
 Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
 Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
 Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
 Huius alumna sed est praxis, mandata capeffens
 Notitia, ac licitis vsibus apta nitet.
 Socratis hæc placuit studio: quid enim sine rectis
 Profuit exemplis ille εἶδος σοφίας?
 Hac sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
 Altera, queis oculos aridum & os rescis.
 Viuimus in dubijs, breuis est & vita, sodalis,
 Occupet hanc prudens vtilitate moram.

CORNUA qui tendit, volucres iraq̄, sagittas
 Mittere in aduersum nititur exitium:
 Altera pars agrè cedit, durissima chorda est,
 Laxa ne c in fractum sternere tela queunt.
 Assistens quidam è socijs animum addidit ausis,
 Et monet arcum vti totum in sua vota trahat.
 Perfer & obdura, reliqua dum parte sequatur,
 Ille ait, hoc facinus, munera digna feret.
 Commoda qui cupiunt cunctorum, audentq̄, nefandum
 Corripere, inuexit quod mala turba, scelus:
 Auxilio adiuti diuino cepta remittunt
 Haud leuiter, quamuis prepediatur opus.
 Et mora nil animos frangit, sed firmat in omnes
 Euentus: tales quid meruere Duces?

PRIAMIDES iuuenis, quo non prestantior alter,
Qui tenuit magni Troica sceptris senis:
Pallados & Veneris forma, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxq³, sororq³
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, cur & mihi non tua dona:
Haud referes forma premia digna tua.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.
Namq³ Venus Cytheraa placet, calor ossibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quae suauia reddis
Pectora, quaeq³ potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Te nihil in tanto firmitus orbe colam.

Exegetis.

Est adè Stygijs mens nostra immersa tenebris,
 Vt non quæ bona sint, quæ mala despiciat.
 Noxia quæque premunt homines caligine cecos,
 Iudicioq; perit plurima turba suo.
 At reputes quæso Paridis tu semper amores,
 Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum

Dum uiuo profum.

EN quercus carie, & fulmine perditā,
 Trunco conspicior semper inutili:
 At non sedula quicquam
 Imis negligo partibus.

Nam dum vita mihi, sensus & infimus
 Nutrimenta sinit contrahere vndique,
 Nunquam desero suetum
 A lendi officium meum.

Profum trunca, nouis frondibus, augeo
 Vestros ruricola continuo ac focos.
 Quod possum, licet agra,
 Vobis vertice largior.

Vellent si pariter nempè laboribus
 Dum viuunt homines sollicitudine, &
 Hac mortalia, vires
 Infima licet, ex equi:

Longè esset melior rebus in arduis
•Cunctorum ratio, prospero & athere
N ostris afforet ausis
A lto qui sedet athere.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Clusio.

ROBORA quò puteis, fluuiòq; diutius insunt,
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.

PAUCIS id natura dedit contraria lignis,
Cetera dumq; natant, humida facta putrent.

MULTIS malua grauis, quos vix testacea ledunt,
Mæsta cothurnici nilq; cicuta nocet.

IN medico non est semper sanetur vt ager,
Formaq; naturam suscipientis habet.

THERSITES nunquam in varium mutatur Vlysses,
MARGITES nec adit fortis Achillis opus.

PSITTACUS est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Felicitas indigna, vel superflua.

S P O N T E vomunt celsa dominis super arbore molles

S erica vermiculi, crescere cuncta putes.

N o n a l i t u r folijs, nec fotu, sed sine cura

T a m leue quod cernis pendulus vrget opus.

H a s cuperem messes, hac gloria ruris adesset,

M o x ego ditarer, millia multa darem.

H a c fortunatis nimium sed contigit arbos,

C u m grauat ignauos cura paterna bonis.

V e l fors quos tabulis haredes grata supremis

S cribit, auetq, suo mortuus esse loco.

M i satis est aliquid duro peperisse labore:

P r a d i a quae veniunt sorte, pericla vehunt.

Con-

Conscia conditio.

EST homines inter proprium discrimen honoris,

Hic herus imperitat, seruus at ille iacet.

Hanc natura tulit legem mortalibus aquam,

Ingenio magnos vt colat inferior.

Et metus, occulta & cohibet reuerentia seruos,

His offensa dolet, nec temerant dominos.

Quosque Scythæ reduces armis superare nequibant,

Fustes, lora fugant, verberibusq; domant.

Sit volucres aquilam, quadrupes timet vsque leonem.

Maiestas animis ingerit obsequium.

I 5

Cu-

Curis tabescimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

VESUVIUS ardentis dum moles spirat in auras,
 Faucibus accurrens Plinius obstupuit.
 Dumq; nimis causas scrutatur, fortè vorago,
 Et circum exusti corripuere loci.
 Debuerat mortis Siculi memor esse poeta,
 Qui dedit Aetneis frigida membra focus.
 Incidit heu quantus, propius spectacula rerum!
 Dumq; fidem querit, materiam ipse fouet.
 Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
 Ignibus, aut incus verberare quassa sonat?
 Error quisque suus, nimium quos cura laceffit,
 Et nisi consumit sollicitudo bonos.

Priuatum lucrum damnum publicum.

Si membris hominum forent
 Sensus, & regerent ingenio sua,
 Hac ut pars cuperet fame
 Nutrimenta alij subtrahere obuia,
 Exaresceret & prior:
 Nonne hac impietate, atque cupidine
 Noceret proprijs quoque?
 Sic tantum sua qui sollicitant nimis,
 Nil communibus & student:
 Postremò in laqueum fraudibus ac dolo
 Deserta patria ruent.
 Priuatis igitur sit modus, ut queat
 Vicinus quoque viuere.

Ma-

Mathiæ Coruini Symbolum.

Symbolo Ioan. Regis auctum.

Vt lupa non proprios, alienos sed quoque fœtus
 Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
 Sic rex Mathias Hunnorum maximus auctor
 Dum superat cunctos, ingeniosa fouet.
 Huius ad imperium concursus totius Orbis
 Et fuit inuicto principe dignus honos.
 Vndique cogebat veterum monumenta, superstes
 Quo foret auctorum fama, decensq; labor.
 Contudit indomitos vel solo nomine Thracas,
 Et pauidos multo sanguine fudit humi.
 Pannonia infestæ quis metuebat habenas?
 Tum Venetum supplex factus & ipse leo est.
 Gryphe nec inferior sacer & tunc coruus Apollo
 Est habitus, presso gutture suaue canens.
 O viinam in regnum qui successere, triumphos
 Conciperent animo, claraq; facta ducis:

*Sana sed internis cesset discordia rebus,
 Et procures concors sensus in arma vocet.
 Quod nisi iam fiat te Maxmiliane tenente,
 Iura, salus nulla est post reditura die.
 Qui memor illius Geticum moliris in hostem
 Arma, nec impensis bibliotheca minor.
 Quae propter laudes repetet bene grata vetustas,
 Nec minor inceptis gloria semper erit.*

Alte-

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS semper vigili qui cogitur uti
 Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltro,
 Hunc similem pinna dixit laudanda vetustas.
 Namq; illa esuriens conchas distendit hiantes,
 Pisciculum utpote sit, pradam & cumulare natantuni.
 Verum ignara nihil sentit, nec claudit habendo
 Escas, ni moneat rostro cancellus acuto,
 Comprimat ut subito pradam communiter aptam.
 Optimus est proprijs qui rebus prouidet ipse,
 Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.
 Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.

Fidel

Fidei canum exemplum.

SIT quanta odori vis canis,
 Et qua fides erga suos
 Heros, monere quos vides
 Possunt mei canes duo,
 Bombo cui nomen dedi,
 Matri & Madel simillima.
 Hi me sequuntur per mare,
 Terras per, & cunctos locos.
 Lutetia hos frequens tulit,
 Videre Romam nescij,
 Νεάν τε κ' καλὴν πόλιν,
 Et Teutona terra procul
 Partem qua habetur optima.
 Belgas peragrarunt simul,
 Ducentur & spero breui
 Dulcem in vocantem & patriam.
 Merentur hi famam canes.
 Sensus inesse cur neges
 Hi bestijs sequacibus?

Pretiosum quod utile.

Ad Achillem Maphaum.

MVLT A solent homines precio dignarier alto
 R ara, quòd & longis aduehat vnda locis.
 V ana superstio, communi dignaq; risu,
 Hoc rarum cornu sed probat utilitas.
 N am quibus est animus poclis miscere venena,
 Omne malum prasens hac medicina vetat.
 R egum thesauros ornat, preciumq; rependit:
 H i sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnaviæ patriæ meæ arma.

VRBS est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
Tirnaviam vulgus nomine, reg₃ vocat.

Bela etenim Regum ditissimus vndique cinxit
Mœnibus, ac densam turribus excoluit.

Hac me produxit, lucemq₃ videre serenam,
Vitalesq₃ haustus dulcis alumna dedit.

Hui₃ rota pro insigni, cœlestis vtrunque tuetur
Nuncius, & Christo praside tuta manet.

Vtq₃ nihil certum in nostris sine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

Hactenus hac contra sauis₃ fata Getarum,
Fortiter hostiles se opposuitq₃ manus.

Mesibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deumq₃ metu.

Hanc saluam longos tueatur Christus in annos,
Tærcicus hic furor & diminuat₃ honos.

K

Hero-

Heroès diuini.

E S T Ducibus praesto Diuûm praesentia, cuius
 Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
 N on ruit imprudens aduersos semper in hostes,
 S ed cauet, occultis & manifesta notat.
 Aeneas quoties umbris subducitur, inq̃
 Proelia seruatur, dum sua fata sinunt:
 Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
 I d facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

Stu-

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptista Pigna Ferrar.

EST vas quod capitur, ritè iuuans auriculis suis:

Ansam sed cupiunt solliciti prendere dexteram

Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.

La uam sed pueri, desidiosì, ingenio ac pigri

Prehsant, atque senes qui fugiunt saepe molestias.

Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.

Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus

Promptas, que isq; velint adijciunt seridò non leues.

Pertasi studij, quosue labor durior opprimit,

Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.

Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus

Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.

Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,

Secretisq; suis præposuit Pigna negotijs.

Sed tu Pæriam propterea ne abiicito lyram,

Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Voluptatis triumphus.

*Q*ui currus trahitur ceu domitis equis,
 Et quo grata voluptas sedet, & penes
 Illam quas comites semper habet suas,
 Naturam illius innuunt.

*E*st duplex etenim, suauiis, & improba,
 M onstrat læua manus commoda quæ vehat
 H ac, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
 Albo hæc, illa nigro est equo.

*L*euam vina, venus, sepe etiam dolor,
 Et facti comes est quem quoque pœnitet.
 S altantem stimulo promouet, & puer
 Cacus curat equum nigrum.

*S*ed castæ focij sunt bona publica,
 Virtutes celebres, gloria, candidi

*Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appositas habent.*

*Tu quicumque sapis, delige dexteram,
Ac laevam fugito: premia sunt enim
Aeterna illius, ast huius ab omnibus
Detestanda bono, & pio.*

K 3

Dulcia

EST vetus, & cunctis iactata parcemia vulgò,
 In damnis aliquid semper adesse boni.
 Id quoque testatur series aeterna globorum,
 Binos namq; malos qui moderetur adest.
 Hanc quoque temperiem suavissima Musica servat,
 Lenior vt voces condat vna graues.
 Ordo Planetarum quibus est, & cognita virtus,
 Hac norunt, praesens atque figura monet.
 Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
 Iuppiter assequitur bisseis, Marsq; duobus.
 Sol vno tercentis quadraginta diebus
 Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier istis.
 At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Tori reuerentia.

TANTA fuit multis sacri reuerentia lecti,
 Vt dicas nullo concubuisse toro.
 Nam post somnifera surgentes munia noctis,
 Mane recens pressos obuoluere locos:
 Indicio ne essent vestigia corporis, atque
 Connubio reliquis maior adesset honos.
 Candaules pereat forma deceptus amata
 Coniugis, audet enim prostituisse Gygi.
 Quanto nos, gerimus qui Christi nomina, castos
 Atque verecundos conuenit esse magis?

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTI S Deus creauit Mortalibus negatus,
Qu.ecunque terra e' vndis, Vt nosse, quis bonus sit,
Signum dedit, pateret **N**equeas, tibi à maloq;
Natura singulorum vt. **D**um tempus est cauere.
Latratibus canis sic **D**extra tenet tabellam
Sua indicem dat iræ. **R**asam, notis nec vllis
Taurus monet furorem **I**nsignem, amicus vt sit
Quod cornibus petendo **Q**ualis tuus, colis quem
Ladat, venena caudis **T**ot sedulus per annos.
Sexpens gerit, timendus **S**cribas mihi potes si,
Et scorpium cauetur. **N**um candidè, dolo ne
Est nuda frons, sed index **T**ecum egit: at recusas.

Dege-

Degeneres.
Theca loquitur.

N I L habeo præter formam testudinis apta,
 A tque sinu tueor fila canora meo.
 N ulla mihi vox est, non chorda, nullus honosq₃,
 M uta sed assimulor, credita dona tego.
 S altem aliqua ornasset miseram me voce Magister,
 N e rupta in flammæ turpiter abjcerer.
 D egeneres qui sunt, modò anitæq₃ stemmata iactant,
 V mbram maiorum nobilitate gerunt.
 N obilis ex virtute suos sectatur honores,
 E t proprium factis quærit habere decus.
 A nnulus effigie insignis, vultuq₃ paterno
 D etrahitur digito non male Scipiadis.

Tyrannus.

REGIA qui solus moderatur scepra tyrannus,
 Parendum est quidquid stulta libido iubet.
 Ni facias cogit caussam, dextramq₃ minacem
 Opponens, misera sustulit atque nece.
 Ut leo rugitu crudeles inijcit vngues,
 Sanguinea tibi sic saue Monarcha manus.
 Utq₃ vorax passim rapit obuia quaeque silurus,
 Mitior haud diris Regibus est animus.
 Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,
 Latitia causas corripit in gemitus.
 Quod libet, vsque licet, sua pro ratione voluntas:
 Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diui-

Diuina humanis non temerè miscenda.

SCRIBUNT Deos, qui more hominum pios

Lugere, cœnas lautâq; prandia

Sequi, timere quod doletq;:

Nulla fides tribuenda fictis,

Vani poëta talia prædicant.

Deum seueris isti & honoribus

Priuant, Polis terrena miscent,

Pœna sed hos rapiet luenda.

Diuina præstat viribus infimis

A diungier, nam conueniunt magis.

Rectè Plato cacum refutat

Ergo suum sapiens Homerum.

Vir-

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

NATVRÆ cecos qui norunt soluere nodos,
 Et causas querunt, cuncta notare solent.
 Hi flammam dicunt accensum lumine fumum,
 Res etiam expertis saepe probata viris.
 Natos in stabulo, obscurisq; parentibus ortos
 Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
 Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget:
 Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON ego furaces nec apros infector & vrsos,
 Applaudit nec hero blandula cauda dolo:
 Sub iuga sed mittor validus, traho & effeda collo,
 Quaeq; leuant alios viribus vsque premor.
 Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
 Miratur casus libera turba meos.
 Quam fueram charus domina, si paruulus essem,
 Non mensa, lecto nec caruisse velim.
 Sic multis vires, & opes nocuere superba:
 Contentum modico & profuit esse statu.

Nuf-

Nusquam tuta fides.
Ad Petrum Sambukij parentem suum.

DUM rigidos artus elephas, dum membra quiete
Subleuat, assuetis nititur arboribus:
Quis ubi venator didicit, succidit ab imo,
Paulatim ut recubans belua mole ruat.
TAM leuiter capitur duri qui in praelia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipere locis.
Hippomenes pomis Schœneida vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:
Sætem conantur deficiente fide.

Alchimiaē vanita.

PERPETVO sudat cur Carbonarius iste?

Dissociare igni vt mixta elementa queat.

Cur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta

Hanc pretio quarit, sollicitatq; focus?

Hoc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas.

Quid referet lucri? viuat vt inde stipe.

Qua miscros hominum cepit dementia sensus,

Incerta vt certis sint redimenda bonis?

Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,

S oluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expe-

Expediens impediior Bombyx.

D O N E C oberatum expedio, ditesq₃ labore
 P endulus efficio, me impedit istud opus.
 I nuoluor Bombyx opere, infelixq₃ morando
 C ommorior, sobolem semine linquo tamen.
 Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,
 N ullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
 T antus amor pensi, tantum vos serica nostra
 D electant, vitæ parcere nemo potest.
 R es nimium dura est multos seruire per annos,
 N ec retulisse lucrum, se implicitumq₃ mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS officium scire est, iurisq₃ periti,
 Quid iubeant leges, conueniatq₃ simul.
 Lynceus est oculus iuris, sed prominet alter
 Turbidus, vt rigidum temperet arbitrjs.
 Non nimis attentum Respublica, nonue remissum
 Exigit, in medio ius, veniaq₃ placent.
 Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
 Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

L

Dis-

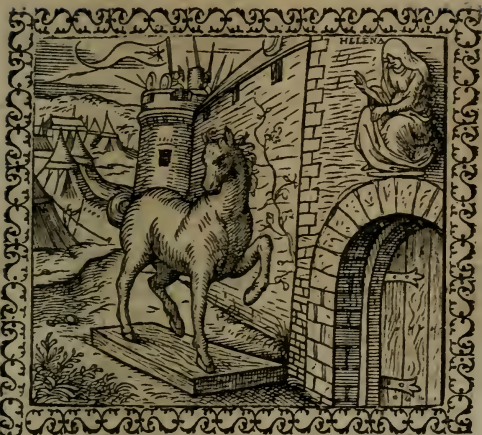

Q V A M V I S sit rerum dispar natura, minusq;
 Conueniant, subigit, iungit & arte modus.
 Q u a m a g e diuersa inter se virtute resistunt
 Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
 H æc tamen ars miscet, tandem & rediguntur in vnum,
 Vnius vt nomen post medicina gerat.
 P estiferam illa arcet tabem, insectosq; tuetur:
 E xcitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis sumere laborem.

Georg. Tanner:

REBUS pro minimis saeva pericula
 Sultum est suscipere, & consequier decus
 Nullum pro dubijs nempe negotijs.
 Graij cur Helenam pracipites velint
 Conductam in patriam quam tulit Ilium?
 Paucis visa fuit, libera nec foret
 Vllis cognita qui lustra terunt duo.
 Pro picta poterunt nec sibi conscia
 Annos tot leuiter sumere sponsula.
 At nos in grauibus quod superest breuis
 O cij, non studio gloriola leuis
 Ponamus, patria rebus & asperis
 Totos ingenio, ritè laboribus
 Donemus: recinet posteritas bona
 Famam, sic modica & vita erit vtilis.

Antiquitatis studium.

Ad G. Schirletum.

O M N I A consumit tempus, longamq₃ senectam
 Quid videt artifices quod peperere manus?
 Imperio fatum eripuit monumenta, vetustas
 Ne quid duraret, conficeretq₃ situs.
 Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
 Ut vocet, en monstrat marmora, Roma, tibi.
 Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
 Nec poterit nummos vlla abolere dies.
 Aerea testantur fuerint quibus aurea secla,
 Multorumq₃ monent qua tacuere libri.

Cedendum, sed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuani. &c.

FATALI, & grauibus premitur quando leo morbis,
 Simia proijcitur: hæc medicina mali est.
 Inuidia afflictos, scelerata & mente Tyrannos,
 Cur non sic ludas, simiolaq; leues?
 Hæc simulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
 Hoc morbo ægrotis conuenit ista fames.
 Sed tamen his ultra metam placuisse caueto,
 Pæstis adulator, morsq; inimica fiet.
 Aulas dum sequeris ne te peruertat abusus,
 Sit tenuisq; licet, sed bona simplicitas.

L 3

Sola

Solâ culpa præstanda.

De Antiphonte poëta à Dionysio damnato.

N V L L I V S sceleris qui conscius esse putatur,
 Cur fugiat mortem? funere maior erit.
 Namque bonus culpam si præstitit, omnia soluit,
 S unt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
 L a b e igitur vacuus vates, quem seua tyrannus
 S upplicio addixit, corripuit socios:
 Q ui faciem vt fontes velabant: Quid pudet huius,
 C ras ne quis videat forte timetis, ait?
 P ratereunt hora crudelia iussa tyranni,
 M orte breui longam cur vereare diem?
 T antus amor veri, tantum sibi conscia virtus
 F idit, & oblitum non sinit esse sui.
 S ocratis en quantum se mors diffudit in æuum,
 S olamenq; mali noxia nulla grauens,

Epitaphium Lotichij S.

QV I S situs hac vrna? Vates, medicusq₃ salubris
 L otichius, nomen cuius in orbe viget.
 Nemo hunc Stigelio celebri, cultoq₃ Sabino
 P osthabuit, poterat quos superare breui.
 Q ui fluuij cessant, quid olor, tristésue puella?
 Quid circum lauri, quid medioq₃ senex?
 G allia, Pierides, Germania, Tybridis vnda,
 H unc Phæbo & desles nate, siletq₃ melos.
 A rcus quid pluuius superest? Hoc fœdus amicum
 V esteq₃ res hominum versicolore notat,
 S ollicitos iuuenis bello, Musisq₃ labores
 H ic peregrè, casus sustinuitq₃ graues,
 P ost vbi sedatam patriam, mitesq₃ sorores
 A onidum sensit, dat Medicina locum.

Quid tellus, mare, calum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coeuam
Auctori reddunt, posteritasq; memor.
Hac doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicq; vale: iunget nos rediuiua cohors.

Inde-

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

2V
CDIN

ASSIDET in viridi, tot picto & floribus horto

Virgo puellares inter habenda deas.

Cumq; nihil desit, dubitat textura corollam,

Delectus florum quippe moratur opus.

Huc illuc spectat, mens est ignava decenter

Qua inserat, aut demat, misceat apta loco.

Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri

Pondera, ni videas queis tribuisse licet?

Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,

Sumere dum metuunt, inq; inhonora locant?

L 5

Aua

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS his valuae geminae, quarum altera cultas
 Immittit partes, donaq₃ portat hero.
 Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,
 Clauditur illa inopi, muneribusq₃ patet.
 Has procerum clausas Musis nunc repperis ades,
 Et sensus Domini porta biualua gerit.
 Desine mirari, cur saecula nostra poetas
 Tam raros habeant, nil dat auara manus.
 Si Maecenates fuerint, Flacci, atque Marones
 Existent, grandi bella tubaq₃ canent.
 Exultat ingratum carmen, facundia passim
 Temnitur, & cultis artibus aula caret.
 Potores bibuli nunc prima sedilia, honores,
 Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Animi

Animi sub vulpe latentes.

C V R mihi blandiris vulpina veste sodalis?
 Quid toties priscam fingis amicitiam?
 O disti dudum, nil credo, dextera fallit,
 Et didicit caudam flectere laeva manus.
 In sylvis aequè non latro terret opacis,
 Quàm simulata fides, subdola & insidia.
 Qui me prosequitur, vulgoq; minatur in armis,
 M unio me contrà, cingor & ense latus.
 S ed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
 Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

D V M tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,
 T eq₃ operi gnauus nocte, dieq₃ para.
 Q uod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
 T empus: id exigimus more fluentis aquæ.
 N i tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
 N i studeas iuuenis, pauca senecta feret.
 O streæ sic noctu pascuntur, pinguia Phœbe
 E t fiunt plena, temporibusq₃ cauent.
 N udus ara, sere nudus, hyems ignauia colono,
 F ormicisq₃ minus dedecus est sapere.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubijs dignum rostraq; munus habent.
Hoc gentilitij Sambuco schema dedere,
Aeternum vt. studijs proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Qua placidis semper moribus aqua venit.

Amici-

Ad Octavianum Ferrarium Mediolanensem.

Si speculo desit plumibum, quo reddere formas
 Et splendore solet cuncta referre suo:
 Quid vacuum inspexisse iuuat, labor omnis inanis,
 Dum penetrant radij nullaq; imago datur.
 Haud secus est quoddam genus ad lucrosa paratum,
 Quod petit, ac repetit, gratia nulla tanten.
 Accipiunt quicquid donas, vestigia nusquam
 Cernas, officium quis meminisse velint.
 Debet amicitia iuncti par esse voluntas,
 Huius imago tua est, ni sit inanis amor.
 Hoc quis te melius nouit, testatur amicis
 Ferrari, qui me diligis vsque memor?

Simi-

Simile à simili non læditur.

EST quibus in furias animus, dentesq₃ paratus,
 Morsibus haud inter se appetiere canes.
 Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
 Aut anni cogunt, ut superare queant.
 Pirata raro sese, pradoq₃ latrones
 Offendit, metuunt conditione pari.
 Crescit at in duris virtus, maiora meretur,
 Abstinet à victis, inq₃ superbaruit.

Sors

Sors ingeniosa.

SÆVA Magis quantum peperit discordia regnum,
 Venit in alterius sed leuiore manus.
 At nisi consensus firmasset sortis honores,
 Et dolus, hinnitus nil potuisset equi.
 Seditio in dubium reuocasset sceptrā Darj,
 A tque trucidasset milia multa furor.
 Sit velata oculos præceps fortuna, rotaq;
 Sit tet licet, in cunctis ingeniosa valent.

Cælum, non animum mutant.

NON iter, aut cælum mores formare benignos,

Sed natura solet, quæ moderata iubet.

MULTI quos mitis natura finxerat ordo,

Externis vitiant se maculantq; locis.

QUODq; nemus Tygres prohibet, saltusq; Leones,

Post feritas maior quàm fuit ante, venit.

LAUS est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,

Sed quis amat quàm te cura paterna magis?

ERUDIET quis te, primis quàm qui educat annis,

Vt senij fias dulce prementis onus?

M

Nihil

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Isthium Secretarium Caesar.

IMPVLSAM ventis, & forti remige nauem
 Quis remoram dicat posse tenere mari?
 In minimis etiam vis est, mora qualibet ingens,
 Ni videas, præter spem remoratur opus.
 Que ausa est Actiacam subito tardare carinam,
 Et prohibet cursus, parua echeneis erat.
 Nil igitur spernat, cui magna negotia cura,
 Qualia pisciculus semipedalis agit!

Inte-

QVÆ vires, regioq₃ suis affligitur armis;
 In partesq₃ trahit lis inimica domum:
 P aulatim absunit mala mens, discorsq₃ voluntas,
 E q₃ sinu existunt flamma, facesq₃ simul.
 Quippe ignes tectis immisi incendia præbent,
 M ars furit ante fores, Mulciber intus agit.
 O mnia conflaurant, nemo est qui tecta madore
 O ccupet, exustis quiq₃ ministret aquas.
 I gnem igni; aut oleum potius dissensio iungit,
 A crius vt foueat pabula, cuncta ruant.
 P ace frui qui vult florenti, seq₃, suosq₃;
 A moueat proprijs iurgia dira focus.
 N ulla adeo perimunt quam que se mastæ venena
 M utuo confodiunt, dixit Aristoteles.
 O buiat his igitur prudentia, munit & arte
 L ethiferum vt pellat prompta saliuæ malum.

C O E P E R A T exiguum nuper pirata phaselum,
 Et seruos quotquot prenderat esse iubet:
 S ed leue concessit stolido victoria lucrum,
 P radaq₃ piscator fit, dominusq₃ minor.
 N am dum capturam solitas ve etabat ad oras,
 A eolus aduersis vela repellit aquis.
 T itaniumq₃ furor vinctos ad littus amicum
 S istit, heri collo vt vincla soluta ferant.
 M obilitas quanta est sortis, praecepsq₃ volumen,
 Q uam subito auctori damna parata nocent.

Pena I

Pœna sequens.

QVI furto abstulerat non paruo pondere carnes,
 Conijcit in saccum, collo onus inde leuans.
 Dumq; fuga calat facinus, diuertit ad ades
 Hospitis, & vacuat pocula larga siti.
 Corripitur somno defessus, donec inertem
 Strangulat appensum, sponteq; punit onus.

M 3

Leui

FLUCTIBVS immensis parua est iactata tabella,
 Sed leuitas tuto littore sistit onus.
 A ltera difficili premitur dum pondere, cedens
 Nil vndis, fundum mox subitura petit.
 Vanus, adulator, mendax, variusq; per orbem,
 Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
 Sed quos relligio constans, moresq; probati
 Inuidia obijciunt, prompta pericla vorant.

Defensio publica.
Ad Barthol. Romul. I. C.

CUM latitant leges, terrisq₃ Astra a relictis
 E uolat, an solis legibus vltor aget?
 Vindicibus num fas armis occurrere dextra,
 Quae capiti intentat dira pericla tuo?
 Iudice me quando potior sententia, visq₃
 Armorum est, subito publica tu arma cape.
 Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,
 Codiceq₃ armatum persequerere reum.
 Et licet, & semper licuit defendere nostra:
 Ritè magistratus vindicat, vltor adest.
 Is si deficiat, cur non armemur in hostem?
 Sumere inarmatum quis vetet arma bonus?

Noctuæ cur Platano abigantur.
Natali de Comitibus.

EST pietas erga natos, σοφῶν τε πηλαργῶν,
 Casibus aduersis prouidet vndique amor.
 Hac quoniam insidia nocturna saepe diurnis
 Sunt magis obscura, peruigilare solet.
 Noctua cum pullos cupit & remouere tenellos,
 Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
 Sed cur hanc tantum fugiat si noctua, queris,
 Occultam prater, caussa subesse potest.
 Est sterilis, quare semper contraria nocti,
 Proli nocte operam quippe subinde damus.
 Vel quia nox studijs tribui melioribus apte
 Debet, quo vtilitas digna sequatur opus.
 Noctua cornicis poenam, lumeng, veretur:
 Dum media illius surripit oua die.

Οὐκ ἔστι μιάσματος γήρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM Aeneas regi dum in littore mactat

Taurum, aras viridi fronde operit q̄, Deo:

Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,

E mittunt guttas sanguinis, omen habent.

Threïcij regis facinus, Polydore, sepulchrum,

O mnes quod latuit, detegitur q̄, tuum.

Quod scelus est vnquam commissum, qua loca, tempus

Id reticent: tandem quin patefiat opus?

Si taceant cuncti, lapides sylua q̄, loquuntur:

En cadem in penas virga cruore vocat.

Hospitium Macareus violarat cade sacerdos,

Pæna sed in natos mox recidiua fuit.

M 5

Ob

O b scelus inuisi, quos versat praua voluntas,
 Et toties mutat, quid probitatis habent?
 Horrenda insequitur furiarum & conscia pœna,
 Cocyti aeternum perluet vnda leues.
 Non iure, aut lingua cedit Minois acumen,
 Ante precor lapsis mens tamen vt redeat.

Prin-

Principum negligentia.
 Dialogus Ad Ioachimum Camerarium.

QUID Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,
 Errat balantum grex, sequiturq; ducem.
 Cacus at est custos, cui vino lumen ademptum,
 Solaturq; nouum fistula rauca malum.
 Nónne hæc conueniunt nostri queis credita cura est,
 Princeps, seu pastor sit ratione carens?
 Delitia priuant quos cernis luce perenni,
 S uauibus ac hilares ocia rebus agunt.
 Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
 Nos captant, reliquus quis pietatis honos?
 Hæc te vix melius quisquam moderatius vna,
 Scriptis nunc merito quemq; monere solet.
 Crassus ego tetros fugiendos semper abusus
 C enseo, sed veterum cuncta leuanda nego.

Quis-

Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,
 Nec monstrant gressus qui voluere duces.
 Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,
 Aère quo in medio fulgura prospicerent,
 Ac superùm vates quæ essent ventura monerent,
 Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cu-

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCURAS penetrat nubes, venatibus instat

Falco, sed aërium non premit vlla sitis.

Non ego declino, cumulatq; volatus honores,

Aucupio mens est dedita tota suo.

Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,

Et præda dominos exhilarare queam.

Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,

Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.

Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:

In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.

Tadia perpetuò superas, victoria nunquam,

Quam peperit studium, est interitura tibi.

Restituis veteres, ac donas luce sepultos,

Hoc præstare vtinam te monitore queam.

Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;

Vmbra, si potero, consequar vsque tuam.

Ordo

Ordo.

Ad Ioan. Sturmium.

EST via qua potus, atque escas ducit in aluum,
 Est quoque qua vitam suppetit aura leuē:
 Hos natura sagax discreuit ritè canales,
 Vt certas seruet quilibet ordo vices.
 Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
 Exoritur tuſſis ſæuaq; damna mouet.
 Ordine nil melius, nocuit confuſio turbæ,
 Conſtare & numeris dixerat omne ſophòs.
 Hoc tu Rhetoricis ſcriptis, vitamq; per omnem
 Seruandum Sturmi maxime ſepe doces.

Ius

Ius & Philosophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIUS implicitas vicio, & seruire coactas
Aedes vendiderat: quas cum Gratidius vltro
Reddere venales statuisset, subtrices eidem
Seruitium, prior id quod norat herus pretiumq;
Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem.
Exposcit, viciū siluit quod venditor illi.
Sed quid opus fuerat domino auctoriq;
Significare malum expressè, qui conscius esset?
Proin Sophiam, rectorum & fundamenta professi,
Mentem, animumq; vident, agier bene & inter amicos
Pracipiunt, ius sed linguam factumq; recenset.

Nitiō

Niitur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Est sapiens igitur qui res intelligit altas,
Et sibi quæ constant semper non obuia quæque:
Consilium prudens variat sic rebus agendis,
Et tractat sese multò res inferiores.

Vir.

Virtutem honor sequitur.

Ad ampliss. Anthonium Verantium Episcopum Agriensem.

MARCELLVS duo templa struit, virtutis, honorum:
 Hoc sed non patefit nisi praestes inclytus ausis,
 Vnica nam porta immittit, nec peruia cuius.
 Praeposuit templum virtutis, limina tanquam
 Alterius: qui snam leuiter tot premia laudis
 Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?
 Ardua virtutis primùm ergo semita, victa
 Molliter in suaues demum deducit honores.
 Horum sint memores, famam qui sortè perennem
 Exoptant, solidis seseq; laboribus ornent.
 Quod tu es, si quisquam, toties legatus in omnes
 Europæ atque Asia partes, constanter adeptus.

N

E fisco

THESAUVROS habeant reges, mille arua supersint,
 Vt prohibere queant vim, viciuq; simul.
 Exornent iustos, sua premia quisque reportet,
 Legibus ac vigeant scepra secunda suis.
 Sed fiscum cumulare nefas, nisi iure bonorum,
 Quamq; premis siccam projice spongiolam.
 Causa mali desit, Princeps procul absit auarus,
 In viscum ne abeat fiscus auaricie.
 Ne uiciet multctis stomachum, crudis nec alatur,
 Postremo sitiens ne exoriatur hydrops.

Fæminei sexus querela.

C V R nobis enimus, turba sumus stultitia leuis,
 Pulchras qui redament, coniugio moxq, pecuniam
 T antam conferimus; compedibus nos vti vinciant?
 C ur non consilio, ac arbitria viuimus vt libet,
 H eremus domini, non socij, iudicio domi.
 C oniuinx perpetuò, vana fides, militia rapi
 S ese peruigilem cum clypeo, & castra sequi docet.
 A t nostra est ratio durior hac, conditio & minor,
 N am prastat gladio vim pepulisse, haud superarier.
 H ac posset merito fæmineum verba genus loqui
 A utor connubij, sollicitè qui instituit, Deus
 N i mandasset; eat fæmineus sub iuga coniugis
 C ætus, subiiciat se capiti & membra velut suo.

N 2 Con-

Conscijs ipse sibi.

QVEM regium vexat malum,
 Et bilis occupavit externam cutim,
 Citrinus vt totus fiet.
 Oculos color suffundit idem, & impedit,
 Vt quicquid aspicias, tibi
 Videatur omne auri colorem habere, nec
 Proprijs referre rem notis,
 Vt fallier queas, amicus ni monet.
 Idem accidit vitris, color
 Cum tinxit, hæc simile nam habent in omnibus
 Quæ cernis & cognoueris.
 Nec secus iniquum qui gerunt animum, male
 De alijs sinistrè & iudicant.
 Quod sunt malorum conscij, primi & duces,
 Sic arguunt sese mali.
 O uem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM · GENEROSI · ADO-
lescentis Georgij Bonæ Transyluani, tan-
quam fratris, qui obiit M. D. · LIX. ætatis
suæ XX. VI. Septemb.

Ὀλλεθ' ἅπασ' ἀρετὴ πάτρας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
Θαῦμα χριστογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἦρπατε τέϊον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
Αὐτῆ ἐπ' αἰδίων, καὶ τριπόδιτον ὄναρ.
Ὅν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρε' ἕικθ',
Ἡΐητις κήπου φεῦξεν ὀδ' ἀδερῆς.
Τὴν σοφίαν μεγάλην, παρὰ Πάριδος, καὶ τὰς μελεδῶνας
Ἡΐμιν λυσιπῶνω θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρείων' ὀπιθεῖ,
Αεινάφ' συνέδρ' ἕκταει, καμβροσίᾳ.
Νεῖοδι τ' πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεσὴν
Προσδέκε' ἕκειτῆν, τῆ πλέον' ὅσ' ἀνέφου.

De eodem.

Hoc spes in tumulo patriæ iuuenilibus annis
 Conditur, æternum sed valitura fides.
 Hac pietas, Musa, virtus, & candor amicus
 Mole subest, Christi dum mora cuncta tegit.
 O quantum eripuit misero mors improba Regno
 Et decus, & famam, quæq; dolenda tulit.
 Sed tamen optata superest, semperq; vigebit
 Illi propitius quam dedit arce Deus.
 Cumq; tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
 Hostes qui certo iudice vincet, erit.
 Sic fit mens propior celo, quod longius imis
 Tempore secedit, perpetiturq; nihil.
 Hac posuit charo Præsul monumenta nepoti
 Strigonijs, fletu prosequiturq; locum.

Iacobus Maniquet

RAPTUS es ante diem in calum Bona, ne bona terris
 Vlla superstaret virtus, neue amplius vllam
 Pannonia infelix spem libertatis haberet.

Fides

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR inuisis certò fiducia rebus,
 Alto flexiuagus piscis vt amne latet.

Est tenebrosum iter, angustumq; ad templa Deorum:
 Apparent minimum, sunt manifesta tamen.

Sic nos qui in cælum Christus reuocauit ab orco
 Credere promissis, tutaq; verba iubent.

His te committas, nec aget te deuius error,
 Quæ mora securos fallere, quis uè potest?

Ingenium tibi diuinum est, facundia rara.

Suppedita hac magnis, non mihi Brutus eris.

N 4

Ad

Ad inclytum Bohemiæ Regem Maximilianum.
De Turcarum Tyranno.
Anthonius Verantius.

FORTVNÆ illecebris nimium tumefactus, & haustus,
Iam quocunq; trahunt, it, sua vota, furens.
Quaque gerit, vi cuncta gerit, gerit omnia fraude,
Perfidia violat fœdera, pacta, fidem.
Quodq; magis noscas ex omni parte tyrannum,
Impius in proprium sauit & ille genus.
Nec minus insidijs fallax pessundat amicos,
Deuorat & passim proxima quaque serus.
Sic non officijs, non fuluo flectitur auro,
Sic ius, fas, æquum calcat & odit atrox.
Frustrâ igitur pacem, frustra omnia cætera tentas,
Ense opus est, quoniam quos timet, hos & amat.

Sym-

Sympathia rerum .

Ad Ioan. Andream Mathiolum.

ABDITVS in rebus medicis consensus habetur

Et morbis, sine quo nulla medela valet.

India gaiacum mittit, quo Gallica labes

Tollitur, in tenues sudor abitq; vias.

Sunt maris ad Lunam motus, est solsequi iue

Ad Phabum, nomen quod tulit inde suum.

Succina sic paleas, magnes cogitq; metalla,

Et subitam Bubo contra Epilepsin adest:

Hac quando infantes teneros infestat acerba,

Tractatus manibus concipit ille malum:

In sese occultum ac deriuans vsque venenum.

Corruit, & veluti fert miseratus opem.

Hoc nempe alterius flecti, succurrere damno est,

Oportatum sine spe presidiumq; venit.

Arguit fortuna virum.

Ad D. Ioan. Baptistam Beber. Procancellarium.

IN pelago quæerunt Lygures corralia quæque,
 Ac primum viride apparet, liquidumq₃ videtur.
 Dumq₃ recens trahitur pretio non æstimat vlllo
 Mercator, donec poliatur, firmet & aër.
 Aethere nam solidum fit mox, gratumq₃ colore,
 Et pretio crescit manibus dum tractat avarus.
 Arguit & fortuna virum, durie labores,
 Non domus aut modicis quæsitum patribus aurum.
 Non latitas igitur, virtutum exempla probando,
 Sollicitus semper qui tanta negocia versas,
 Cesaris & rebus seruis, secreta tueris.
 Laudabunt igitur præsentem te atque nepotes.

Dexter vsus. Ad Ioan. Becanum Geropium Medicum.

EST Asclepius hic senex,
 Quo non dexterior fuit.
 Fertur sanguine Gorgonis
 Morbos, atque pericula
 Per dextram melius manum
 Curasse, atque salubriter:
 Laus sed potuisse nil
 Prestare, aut potius malè.
 Dextra hac significat modum,
 Atque artem, ratio vt mali
 Constet, qui medicus velit
 Aegrum ritè periculis
 Tutum reddere, liberum &.
 Quòd sint experientia
 Quidam, non rationibus
 Cauti, qui sine crimine
 Auxerunt mala nescij,
 Laus hos reputes manu.

Mediocria profunt.

NON sine caussa olim Bacchos miranda vetustas
 D uos fuisse prodidit: nempè senem, & iuuenem:
 T ristem, barbatum, qui rixas excitat amens:
 H ilari alterum fronte, & iocis, lis inimica cui est.
 V ina fouent animos, faciuntq₃ furoribus aptos:
 N i sumpseris cautè ac bene, plus nocuisse vides.
 S ed moderata iuuant vires, alimenta ministrant,
 A c temperant curas graues suauibus indicijs.
 N empe senex gladios mouet, & conuitia iactat,
 N ecesq₃ plenas maximis sollicitudinibus.

Exemplo caucto.

PERCVSSVS ferula puer,
 Et rectè monitus quid facere audeat:
 Pœna cuncta metu solet
 O bseruare, nec in pristina corruit:
 Vt vel crustula si velis,
 V uas per ferulam, sed comitem & dare,
 N on fidat metuens minas,
 E t præstare putat suauia linquere.
 H oc piscator idem facit
 I ctus, dum refugit vulnera cautior.
 E xemplo alterius caue,
 N eu credas proprijs viribus aut bonis.

Vindice fato.

Ad Georgium Hozzuthot i Consil. Camera Pannonica.

VINDICTAM Deus haud malis remittit,
 Nec vult in vitijs suis perennes
 Hæreant, reuocat sed in salutis
 Rectum semper iter sequi volentes.
 Punit nil minus impios repente,
 Vel serò grauiore sæpè pœna.
 Vt quùm lamina desuper globusue
 Plumbi missus adest, volans ad ima,
 Tardè, seu citius cadunt deorsum.
 Alterum nisi latior quod aër
 Forma captus habet, globus figura
 Sed velocius incidat, ruat q̄.

Scelus exosum.

Ad D. Hieronymum Pekh à Leopoldstorff.

QVI eadem spirant, atque ocia publica turbant;

Et nisi seditio quos animosa iuuat:

Hos fugiant sani, nec consuetudinis vsum

Protinus admittant, hospitiumq; negent.

Hoc tellus testatur idem, qua respuit angues,

Excutit & gremio qua nocuere bonis:

Donec oberrantes sic fiant corpora trunca,

Et propria tandem morte venena luant.

Rectè discernunt tales tua limina, doctis

Doctus & expertus qui probitate faues.

Qui totum iuuenis peragrasti gnauiter orbem,

A nula nunc Cameram consilijq; iuuas.

Sim-

C

Simulata virtus.

QVAM. pūlchrè simulant quidam Virtutis amorem,
 Dum vitiosa tegunt:
 Atque alios multò meliores ambitionis
 In simulare student.
 Namque petunt, meditantur idem illi, quod reprehensi,
 Sed ratione noua.
 Haud cupidos auri dicant, non frigore ladi,
 Quando recurrit hyems.
 Teuthones accusant multi, vt fornacibus aptos,
 Militiaq₃ minus,
 Ipsi cūm foueant ignem, semperq₃ caminum,
 Nulla sed arma parent.
 Quis culpa caruit? intra, peccatur vt extra,
 Corrige damna prior.

Caput seditionis tollendum.

FABVLA non ficta est sorices vexasse patronum,
 N imium domum cauasseque.
 Nil tutum præ illis multos latuisse per annos,
 A edesq; tractatas male.
 Implicitos septem famulus dum conspicit, vnâ &
 Caudis ligatos firmiter;
 Omnibus hos dominus tentat cruciare venenis,
 Frustra diu at labor fuit:
 Machina dum quadam post insidiosa trucidat,
 Nec vllus inde apparuit.
 Sic etiam nexus animalia dira fouebant,
 Capita hac prius tollenda sunt.
 Diues consequitur nam pax authore malorum
 Caso: fruere sic bonis.

Cæcum odium.
Ad Mag. Comitem Andream de Bathor.

QVAM stultum est odium proprijs cum cadibus implet,
 Quis patriam diro & sanguine tingit humum.
 Qui sibi vindicta plus damni, quàm facit hosti,
 Alterius pro vno & perdit vtrunquè oculum:
 Non ego prudentem dico, nec miror, amoq;
 Conditio melior nam est, Polypheme, tua.
 Existunt hodie imbelles, qui damna vetusta
 Omnibus vlciſci conſtituère modis:
 Atque sibi horrendos adſciſcunt turpiter hoſtes,
 Vt pereant, alijs dum nocuiſſe queant.
 Et Deus vlturus tales, non ſera nepotum,
 Longa q; progenies hos numerabit auos.

Non

Non copia sed vsus prodest.

PISCIS ab vndoso nostrum ponto influit Istrum,
 Ichthyocola carens osse, vel huso grauis.
 Hunc piscatores quoties à viscere nudant,
 Nil vnquam in stomacho se reperire ferunt.
 Additur iccirco dapibus vel principe dignis,
 Noxia pinguedo nulla, nec esca mali.
 Sed lupus, aut silurus adest, quem nouimus omnes,
 Colluies cuius viscera fœda grauat.
 Semper edit, prædamq; nimis piscatur auarus,
 Sed crudus ventri displicet ille bono.
 Non est in cupido semper dicatur vt auri
 Diues: & in paucis dat bonus vsus opes.

Ludus, luxus, luctus.

DVCERE qui lusu vitam, sociosue morari,

A tque solent fœda mergere luxuria:

P erdidit hos dudum Styga qui ditione gubernat,

E xcipient luctus, pena tremenda, dolor.

Q uin longè hos grauius prætor vexabit Auerni,

P ro se, proq̄, alijs dum geminata ferent.

N e fidas temerè letis, ac plausibus. an non

L itera distinguit gaudia iuncta malis?

Præ-

Præpostera fides.
E Iano illo Pannonio.

DONEC, Anelle, tibi solus portabat a sellis
Flaua volubilibus farra terenda molis,
Nunquam iusta domum misero mensura redibat,
Aut erat externo semine mixta Ceres.
Hoc & Pratori longo narrare libello,
Vicino & memini te mihi sapè queri:
Sed nunc egregiam vaser inuenisse videris,
Qua caueas posthac talia damna, viam,
Nam custos coniunx molitoris furta dolosi
Seruat, & ad saccum puluerulenta iacet.
O, quàm falsus homo es, qui credere granula centum
Non potes, vxorem credere, Anelle, potes.

O ;

Cautè

Cautè conuiuendum principibus.

AVLICA qui tractant, seseq³ fauoribus ornant,
Interdum cedunt quos comitantur heris.

Cogit adulari virtus inuita probatos,
Lingua facit, nutus, mens tamen illa negat.

Id modicè fiat, non his conceditur vti,
Ni stet iudicium, ni pietatis amor.

Talpa coniuuet Iouis ales, dum videt illam
Visu priuatam cernere posse nihil:

Non tamen immemor officij est, sublimia pensat,
Neq³ se credit humo quin reuolare queat.

Celata virtus ignauia est.

Quid doctrina potest nisi publica scripta supersint?

Gesta ducum reticet si bona posteritas?

Aurum dum latitat, nil venis atque cauernis

Profuerit, fulua ni effodiantur opes.

Sic virtus celata parum commendat honores,

Nec magis ac mensa tecta lucerna micat.

Ingenio praestans, raris virtutibus auctus

Proferat in lucem pignora, clarus erit.

Pietas in amore fideli.

Ad generosum D. Casparum Pruymer, Baronem

QVÆ sit religio constans, nec prodita vanis,
 Hæc mouet artificii picta figura manu.
 Christus ab æterno qui nos dilexit, iniquum
 Et propria voluit morte piare malum:
 Insigni exemplo mandat fiducia constet,
 Nec modò sit tectis condita pectoribus.
 Non quod in humanis quid fiat nesciat ille
 Mentibus, aut quicquam posse latere putes:
 Sed quo nos amor, ac recti testatio fida
 Prouocet exemplis, mutuo & officio.
 Nos etenim alterius Virtus nisi luceat actis,
 Et latet, & citius fallere sæpè potest.
 Hæc ubi clamose monstrabunt religionis
 Rixæ, pax Christi, pax simul orbis erit.
 Sed nimis ex odio geritur res, ambitionis,
 Maiorq; vtillum quam pietatis amor.

Θείω φρενῶν ἑσαλαγμὸν ἢ τύχης πίθον.

Danieli à Rechinicz.

*Q*uod i praesentia conspicit.

*P*rae ventura videt, praeteriti est memor,

*P*rudentem merito vocant

*O*mnes, qui valeat consulere optime.

*T*alis conditio mage

*P*rodest, diuitia quam innumerabiles.

*G*uttam praetulerim boni,

*S*olertisq; viri doliolis opum.

*F*ortunam siquidem potest

*P*rudens ingenio commoderari.

QVI victor sentit cum victo se periturum,
 Ambitione magis, quàm ratione tumer.
 Quid mihi profuerit vinctus, qui mutua colla
 Vincula molitur, me interimatq̄, cadens?
 Sic elephas stratus complexibus vsque draconis
 Conterit herentem mole, ruensq̄, necat.
 Ille mihi tandem pretium, meritumq̄, triumphus
 Pendit, qui factum non nece, laude beat.
 Interdum caussa melius cessisse videmur,
 Dum mora vindictam leniat, aut moueat.
 Sed tamen à summo vinci, victoria quadam est,
 Conditio serui corrigitur domino.

Ex morbo medicina. Horat. Sat. ij.

P A V P E R. Opimius argenti positi intus, & auri
 Q ui veientanum festis potare diebus
 C ampana solitus trulla, vappamq₃ profestis.
 Q uando lethargo grandi est oppressus, vt hares
 I am circum loculos, & claues latus, ouansq₃
 Curreret: hunc medicus multum celer, atque fidelis
 E xcitat hoc pacto: mensam poni iubet, atque
 E ffundi saccos nummorum, accedere plures
 A d numerandum, hominem sic erigit, addit & illud:
 N i tua custodis auidus, hoc iam auferet hares.
 M en viuo? vt viuas, igitur, vigila, hoc age: quid vis?
 D eficient inopem vena te, ni cibus, atque
 I ngens accedat stomacho futura ruenti.

Vir-

Virtus non splendor commendat.

FOET A iudas quum perdit equa in commercia non vult.

*P*ruritu ardentis, vel salientis equi:

*N*am sese indignam, & spoliatam ornatibus illis

*A*d venerem illecebra frigidiore putat.

*V*irtus non cultus nimium spectandus. adornat

*F*œmineum sexum plus pudor illecebris.

*N*on opibus quantum valeat, formæue rogato,

*Q*uam redamas: quantum sed sit honesta magis.

*H*aud vestes animum decorant, non splendor inanis:

*D*uc qua sit potius moribus apta tuis.

Quæ-

Quæstus crudelis & perillæus.

Qvos non crudeles quæstus, non damna Tyrannus
 Inuenit, vt pœnas accumulare queat?
 Threij nostros si quos cepere, redemptos
 Et cupiunt, risu lethifero excruciant.
 Iam plantas norunt quoque ferro scindere vinc̄tis,
 Quas sale conspersas lingere capra solet:
 Vulnere quo in risum soluuntur, & omnia spondent,
 Titillis subito commorerentur enim.
 Hoc crudele malum, sed visu suaue videtur:
 A uthor in hac pœna viuere solus amet.

Vfus

Vsus, & astutia profunt.

Ad Christophorum Carretam Archiduc. Caroli Consiliar.

SCIVRVS obtectam nucem

Spinis suis ridentem &

Miratur, absque fructibus

Egenus in labore.

At simia diuturnior

Vsus, vafer negotij,

Scientia hanc aperit statim,

Putamen haud moratur.

Habere quid prodest satis

Nec utier didicisse?

Est spes tamen futuri

Rudibus: nec una fecit

Dies habere Pergama.

Fines sequuntur orsa.

Vel sic: latens diu solet

Tandem videre lucem.

Ignari artes oderunt. Noctua.
Ad Obertum Gifanium.

ME nil merentem ut pefumam
O dère ftultæ en alites.
Nocere quantum fcilicet,
Poffint libenter & velint :
Sed pœna deinde congrua
H as punit, in laqueum & iacit.
A uceps enim per nos facit.
T ot aduolare, retibus
Quas implicat menfa pârans.
Sic ody fructus nocent,
F offor cadit foveam in fuam.

Non

Non sufficit ad singula sensus.

VNI præcipuè qui se dicat, Arma, labori,
 Sufficient vires, sensus & apta dabit.
Plurima qui cœpit, nil rectè finiet vnquam,
 Mens distracta simul cuncta videre nequit.
Applicitam terræ quis nescit fortiùs aurem
 Quamuis longinuos mox retulisse sonos?
Sulphure dum glandes excussa mania turbant,
 Id docuère hostes, fama fidemq; facit.
Exemplo cautè se oneret mens conscia paucis,
 Vt ratio fructus constet vbique sui.

Stul-

Stultitiam celare difficile.

DECREPITO à quodam dexter consultus Apollo
 Cur fureret natus, num medicina foret:
 Responsum Phœbus dedit, id non esse negatum,
 Si modò deuoueat filiolum Harpocrati.
 Quod forsàn iuueni si non mens tota rediret,
 S altem cùm vellet dissimulare queat.
 Difficile est stulto semper calare furorem,
 Nullus at omnino qui resipiscat erit.
 Non illum helleborus, non fustes, mille cicuta
 Purgarint, non si Mercuriusq; velit.

P

Fatuus

Fatuis leuia committito.

Ad Generosum D. Leonardum ab Harrach.

INFANS puer quum poscit equum bonum,
Lignis, leui vel fertur arundine:
Sic currit, ac se cogitat quod
Postulat, & velit, tenere.

Interdum acutum ferrum etiam petit,
O ffertur obtusus sine acumine
Culter vel è ligno paratus,
Decipitur facile & puellus.

Vanis, velim, sic pondera credier
Rerum, petunt quando ambitiosius
Grandes magistratus, honores:
Vt leuibus noceant, parumq̃.

Iustè Baro te maximus omnium
Princeps negocijs præficit, & sua
Credidit libenter, qui mereris
Nunc quod es, & fueris deinde.

Fortissima minimis interdum cedunt.

EXARDET subitò taurus, sua cornua in omnes,
 Ingeminans rubras si vestes conspicit antè:
 Ingens sic Elephas furit albo sæpè colore,
 Irrequietus init pugnas & prælia miscet.
 Vstos sic metuunt pannos ceruiq; fugaces,
 Et gallo pauidus leo fit: minimisq; ferarum,
 Et rabidi generis franguntur pectora rebus:
 Nemo suis adedò confidat viribus, vt se
 Non putet à longè vinci posse inferiore.
 Occulta est horum quoque, nec benè cognita caussa.

P 2

Me=

Mediocribus vtere partis.
Ad Ioan. Andream à Schuambach.

FORTVNA quem mediocriter fouet potens,
 Et ritè viribus clientis consulit:
 Non ipsa debet relinquere statim
 Vanè, nec asperis mutanda leuia.
 Vt si quis è feracibus temerè velit
 Hortis vel accliuì, bonoq; colle mox
 In verticem dubiè suam sortem leuis
 Olympicum committere, hereat globus
 In scrobe iactus petendo maxima,
 Vt nec queat sursum, deorsum nec magis:
 Non ille cautior catello improuido
 Fuerit, secutus ossis est qui vmbra[m] fame,
 Non quod tenebat ore certum iam suo.
 Incertiore certa non mutaueris.

Con-

Conscientia mille testes.

Ad D. Ioannem Khesuhillerum Cubicularium Caesaris.

VIRTUTEM nulla violant mordacibus apta
 Lingua, nec rupes qualibet aura ciet.
 Colligit vt sese cùm iniuria vexat echinus,
 Ne leuiter noceant, commoueantq; mina:
 Haud secus aeterni, ac veri mens conscia contra
 Mendaces propria sepè tuetur ope.
 O bducas testes mille, atque pericula mille,
 Negligit, insanus ni furor intus agit.

Nusquam est qui vbiq̄ue est.

SAXVM sæpè volubile
 Nusquam quod steterit, vel semel haeserit,
 Haud limo tegitur graui.
 Nec motus faciles impedit aquoris:
 Sic qui fortè laboribus,
 Et longis studijs sine carentibus
 Certam non statuunt moram:
 Incertis dubij semper agunt locis:
 Nec prosunt patria suæ,
 Nec genti propriæ, his nec citò creditur.
 Ergo sit modus omnium:
 Intra quem labor, atque ocia gaudeant.

Spes aulica.
Christophoro Plantino suo.

FUIT procorum quanta multitudo, sed
 Potitus vnus est petita sponsula.
 Nec sorte victor toties sperans benè
 Eurymachus illam duxit in thalamum suum.
 Imago ludi istius est in aulica
 Vita, scopum hïc omnes petunt varijs modis,
 Et ambiunt: sed vnus aufert omnia.
 Quisquam nec horum credit antè, quàm videt
 Vanam fuisse spem suam post exitu,
 Helenam sibi nec traditam pulcherrimam,
 Pistoris indigni & subisse lectulum,
 I quis sororem qui oderat, qui Pallada.
 Spes aulicis in rebus haud est certior:
 Cùm tempus, ac sumptus profundas maximos.

Grandia modò placent.

SUPREMAS quia Athos excedit vertice nubes,
 Umbras in Lemnum projicit illa suas.
 Id spatium nostris facit octo millia passus,
 Res minus expertis haud memoranda viris.
 Sed Rhodos insigni quoque nobilis ipsa Colosso,
 Phœbe, tuis radijs conspicienda fuit.
 Sic generosa solent patulum in diffundier Orbem,
 Grandia mensuris complacuerè bonis.

Iocus

Iocus quæstuosus.

Ex vno duplices quæstus, & commoda plura
Venantur rebus qui studuere suis.

Non fraudi parcunt nummus dum compleat arcam,
Arteq; de socijs vberiora ferunt.

Quorum turgentex quando exhansere crumenas,
Ludorum folijs sustinere gulam.

Nam madidis reddunt infarctis anseris hepar
Grandius, & totum pancreas esse volunt.

Lautitijs decorant mensas, capitolia nudant
Custode, ut oculos tutius euacuent.

Æquitas Senatus.
Ad Guid. Pancirolam.

CAVSSA gravis non vult recitari iudice coram
Publica, vel dici si is levis esse velit.
T alibus hinc olim prætendi vela solebant,
Ne leuiter fraudi, vi fieretq, locus.
Ne reus, aut actor sua fuco, & munere possint
Exornare, oculos fallere, & auriculas.
Quot sunt dorodochi falsum qui crimen amarunt,
Ac lites questu dissoluere suo?
Vnde tot existunt patroni, totq, clientes?
Iudicis hanc culpam qui malus esse puto.

Patien-

Patientia læsa fit furor.

*Ad D. Philippum Baronem &c.
seniorem à Vinneberg.*

*ANGVIS extensus, baculoq; panam
Durius soluens trepidat, semelq;
Ictus aduerso subitam notabit
Funere mortem.*

*Sapius si se videat petitem
Verbere, haud fert, colligit in sinusq;
Debitos se, mutuo comminatur
Atque venenum.*

*Laditur quando patiens, bonusq;
Leniter fert, nec queritur dolendo:
Fortè si transis moderationem,
Fit furor inde.*

Minus

Minus malum eligendum.

Conquestus nimium ciuis erat publica quòd domus
 Scortorum temerè prouocet ad quemq₃ libidinem,
 Vrendamq₃ monet, si sapiant, ne foueant scelus,
 Ast quidam senio, consilijs, vsibus & valens
 Respondet querulo: recta quidem, sed quoque noxia
 P oscis, nam memini sorte prius nos face subdita
 Conatos cupidè has ædiculas tollere funditus:
 Sed scintilla leuis lata domos attigit omnium,
 Infecitq₃ suo hic vitio qualibet integra.
 Est ergo melius, tutius & talia condere
 Certo, unoq₃ loco, quàm cupere exurier omnia.

Secu-

Secura experientia.

Ioanni Sermeghij Consiliario Camera Pannonia.

QVI pateant tractus terra, quae climata donent
 Hospitia, & pelagi quis furor, atq; situs:
 Cosmographi angustis describunt illa tabellis,
 Atq; domi ostendunt quae peregrina sciunt.
 Hoc iter haud spernas, siquidem experientia tuta est,
 Posseq; momento cuncta obijisse iuvat.
 Omnibus haud longas licuit penetrare ad Athenas,
 Credereq; interdum, non meminisse velim:
 Ni moueat studium Musarum, & Palladis artes,
 Quas propter nullum non repetatur iter.

Prü-

Prudentibus ministris vtendum.

Ad D. Ioannē Ulricum Zasium Cancell. Caf. Ma.

FERTVR equo indomito cūm praelia dira petebat,
 Usus Alexander nomine Bucephali.
 Ausus erat bellacem alius conscendere nemo
 Præter herum, talem Iulius inde habuit:
 Sed mirum, ut fatear vestigia prima notabant
 More hominis, simili sæcula nostra carent.
 Si tamen admittunt aliquem hæc vestigia sensum,
 Prouida sint uti quis benè quisq; velit.
 Humanis pedibus sit equus, rationeq; frena
 Temperet, aut nemo bella seuera gerat.
 Principio apparent non omnia, progrediare,
 Consilij fructus sine sequente patet.
 Sic te, tot rebus sibi notis Maximus orbis
 Princeps exornat, qui patre maior eris.

Dolus

Dolus an virtus quis in hoste requirat?
*Ad Dni. Sigismundum Torda. Consil. Cameræ
 Panno. virum doctissimum.*

In genus humanum serpens cum sauijt hostis,
 I licet effugium tecta cauerna patet:
Sed mora ni impediât fugientem ulturus habebis,
 S i latebram subeat ritè sinistra manus.
Hac illum facile educes, pœnasq; subire
 Coges, optatam hanc dextra negasset opem.
Insidias, igitur metuens non semper aperto
 M arte, sed obscure quod meditatur agat.

Occa

Occasio mali præcauenda.
 Ad Reuerend. Archiepiscopum Strigoniens.
 Nicol. Olahum.

EST opus ingenio, magnum solertia præstat,
 Et nihil imprudens quòd benè fiat aget.
 Tèmporis ast etiam rationem, quaque gerendans
 Rem circumfistunt semper habere decet.
 Pons glacie rigidus nisi tempestina securis
 Præcaueat, subito corrui, atque nocet.
 Sic Machometaus concretum diligit Istrum,
 Tùm præmit, affligens milia multa rapit.
 Consilium hoc utinam moueat, quos debita cura
 Exercet patria, publica grata quies.

Nimi-

Nimium rebus ne fide secundis.

Ad D. Iacobum Fuggerum Antonij filium.

A furijs borea, ventorum & flamine pinus
 Excelsæ citius deijciuntur humi:
 Vertico quàm quæ sunt humili, ceduntq₃ libenter
 Vel quas non tangit vis inimica poli.
 Res etiam in summo quando fortuna locavit,
 Sunt in præcipiti, non stabiliq₃ gradu.
 Ergò ne nimium rebus confide secundis:
 Quæ secura putas, ventus inanis aget.
 Rectè igitur studijs operam, populisq₃ remotis
 Visendis, tantum te tribuisse putes.

℞

Ino

MVLTA valēt, doctiq₃ probāt, nec vulgus abhorret,
 Accipiunt pondus sed tamen illa notis.
 Nam nisi sint etiam titulo insignita superbo,
 Fulgeat & digno nomine quidq₃ latet.
 Sic lapides olim venales arte fuēre,
 Et glyphices pretium non malè creuit ope.
 Sic hodiè magni sunt doctoris honores,
 Qui studijs laudem promeruēre suis.
 Ne fugias nomen quamuis doctissimus cui:
 Sit modò digna fides, non erit ambitio.

Modulo

Modulo te tuo metire.

Ad egregium virum Collimanum Egrer Viennensem.

QVEMVIS conditio sua temperet, atque supellex;
Non malè qui latuit vixit & ille benè.

Ne spernas humilesq; casas, tenuesq; caminos.
Sunt qui non curant pradia, pingue solum.

Sed pede se digno virtutis conscia vita
Metitur, fructus carpit & inde suos.

Quàm rectè perdix, cothurnix, phasius ales
Nidos in planis deposuerè locis!

Sicilicet alarum breuitatem, & pondus iniquum
Corporis expendunt, alta alijsq; sinunt.

Hoc quoq; tu spectas, qui posses grandia quaq;
Impositum curas sed bene tutus onus.

Sacra ne violato.

Domino Paulo Bornemissa Episcopo
Transsylvaniensi.

ARAM Pausanias in summo dicit Olympo
 Conspectam, circum quam sacra picta forent.
 Extæ etiam cerni volucres quæ intacta rapaces
 Liquissent, superùm quod rata vota manent.
 Sunt faciles superi, precibus sese deus offert
 Hora, qua erroris penitet, atque pudet.
 Fortè tamen si quid non vanis vsibus olim
 Et pura oblatum mente, pièq; vides:
 Cur temerare velis, cupideq; in peius abuti,
 Sacrilegas vetitis iniicere atque manus?

Non

Non in mole sed pectore virtus.
 Ad D. Philippum Czoth Consiliar. Caesaris.

PER clathros vidit leo duci, fortè regiâ,
 Insignem à puero non patienter equum.
 Indoluit magno rugitu, ac sensit iniquum
 Imperium, stultos talia posse pati.
 Sunt etiam in brutis animi vestigia clari,
 Degeneres odit martia turba feras:
 Corporis at moles quid erit, si pectora desunt,
 Num laudes facinus si ratione carer?
 Sit leo magnanimus, sit equus qui naribus ignes
 Efflet, iudicium nil minus antefero.

In pœnam sectatur & umbra.
Ad D. Georgium Muslerum I.C.

ACCINCTVS gladio, facinusq₃ in pectore versans
Cœptum sollicitat suspitosus iter.
Sapius & timide se vertens conspicit umbram:
Hanc ferit, à sese & longius irè iubet.
Quumq₃ leues ictus, ac mutua vulnera vidit,
Hic ait, est sceleris proditor ille mei.
O, quoties terret sceleratos cœnsciis error,
Armant in propriam fata manusq₃ necem!
Inuidia inflatos ne cures, proteget ille
Pignore qui summo sustulit omne malum.

Vel leuia multitudine clarent.

Ioanni Oporino carissimo.

QVIS neget inuentum Germanorum ingeniosum

Cartula quo recipit tot monumenta typis?

Quo quicquid factum est unquã, scripsitq; vetustas
Afferitur, cupide posteritas ve legit.

Quot regum historia latuissent, dicta sophorum,
Teuthonicus rectè ni reparasset honos!

Ni leuis hæc, vsu sed cartula digna theatris,
Custosq; æternum nos meminisse velit!

Sunt etiam leuibus sua pondera, commoditates
Quas redimant nulla sint licet orbis opes.

Ergò suas vires cuncti noctesq; diesq;
Vtilibus voueant, multa papyrus adest.

Hoc tu præclare & solerter Oporine curas,

Quo nemo plures edit, habetq; typos.

Spes nunquam futurorum,
Domino Ioanni Tonner. I. C.

Quid non spes lucri passim promittit auaro?
 Quid non attentant quod pretiumue negant?
 Viscera perfodiunt terræ, & phlegethonte a rura
 S crutantur, nihil est tutum ab auaricia.
 Perreptant montes cum rupibus, vnde metalli
 S pes leuis ostensa est ferrea virga notat.
 Hanc manibus prensam velli, vt magnete, trahiue
 Aiunt, hoc diues profilit indicio.
 Sed leuiter numis exhaustis sapè redire
 Mæstus, & in laqueo spem cumulare solet:
 Nos alia docuit Tonner requiescere fessos
 E studijs tandem Pallas amica via.

In sinu alere serpentem.

EST vrbs prauulido quam hostis premit vsque furore,
Et quatit insanis mœnia dura globis.

Præripit annonam, crudelia fata minatur,
Ni velit obsessus cedere miles hero.

Commoditas tantæ sed se obtulit illa gerendæ:
Nempè rei è gremio, de proprioq; sinu.

Sit ius semper idem cum ciuibus, atque sub vrbe
Qui loca legerunt sedibus apta suis:

Sit vitæ licet, atque fori communio sancta,
Vicini incautis hi nocuere tamen.

Quare securos qui princeps reddere ciues
Vult, prohibet multas esse sub vrbe domos.

Dicit

Dicit in æternos aspera verba Deos.

S IVLTE, quid optas,
 Nonne venena
 Conspicis atra?
 Non tua forma,
 Sed mage scortis
 Quaritur aurum.
 Te hac macerabunt
 Sanguine poto.

Sic quoque hiru do
 Non cute fixa
 Decidit antè,
 Quàm crepet vltro.
 Tu caue posthac
 Noxia, possis
 Degere longo vt
 Tempore vitam.

Pro-

Prouidentia omnia reguntur.

ANTRVM Ithaca munit laudat a pignus oliuae,
 Gaza vbi Phæacum condita tanta fuit.
 Consilium simul ad radicem cogitur illud,
 Quo cades reliquis fit metuenda procis.
 Exitit haud casu quo splendet frugifer orbis,
 Prouida vis celi cuncta tuetur ope.
 Cæsia nam Pallas tempus complectitur omne,
 Quod nisi spe pacis quid viguisse potest?

Con-

Coniugium laborum.

TEVTHONVM laudabilis fuit sacri mos coniugij:
 Ad laborem non voluptatem petebant nuptias:
 Ergo mittebant decens suis amatis symbolum,
 Cum clitellis par boum, ferocem equum, scutum simul,
 Ut marito sciret omnibus periculis fore,
 Debere & sociam bonam esse vbique firmiter suo.
 Peius est nil quàm pecuniæ modo caussa fidem
 Coniugi, fœda aut libidinis dedisse, nec mage
 Castitatis liberorum & insequentium fame.

Digamia horrenda.

QVOD monstrum dicas deformius atque duarum,
Sapè trium sociùm velle fouere thorum!

Non vel principibus loco eo res, sufficit vna

Nec toties ducunt frangere turpe fidem.

Quis binas rectè naues moderetur, & ausit,

Ni vas bulborum sapè comesse queat.

Vna qui insequitur lepores indagine binos;

Eius sunt vacua fructibus vsque domus.

Quid magis auersum est à relligione seuera,

Mancipio quam se dedere luxuria?

Non

Non sine numine diuûm.
 Ad D. VVolfgangum Hallerum Imperij Secretarium.

LUMINA nostra,
 Ni medius sit
 Lucidus aër,
 Protinus errant.
 Sic quoque mentes
 Iudicio acri
 Vera videre
 Non poterunt, ni
 Celitus afflet
 Spiritus auram.
 Ardua nemo

His sine pennis
 Aggrediatur,
 Ne liquefactis
 Decidat alijs.
 Sed dubij quò
 Ac tepidi sunt,
 Hos fugiamus,
 Vt crocodilos:
 Ac tueamur
 γείτονι nostros
 τῷ πολαμῆτε.

RANARVM strepitus nimis molesti
 Qui turbant tacitos bene & quietos,
 Cessant haud minus, ac polo tonitru
 Si ira deciderit Iouis tonantis
 Pro ripa posita statim lacerna.
 Sic fit tempore disputationum:
 Veritate etenim prope aduolante,
 Admissa q̄ silent molestiores,
 Ignauum q̄ pecus, leues sophista;
 Corde qui secus ac loquuntur vsque
 Sentiunt varij, fouent q̄ nugas:
 Non vt persicus offerens ideam
 Iuncta mentis & intima loquela.
 Diuisis vtinam Dei negocijs
 Nostro pectore lux beata lites
 Iam tandem dirimat, locet q̄ ouili
 Vno, mox precibus Deo & reducat.

MAGNIFICO IOANNI GRO
LIERO QVAESTORI REGIO
& Consiliario Lutetiae Sambucus. S.

CIO quanti me facias, quo animo semel
comprehenderis: quem quotidie in tuis
colloquiis, & omnis antiquitatis delecta-
tionibus esse toties, licet aliis quoque
occupatissimum, more patris volueris. Eius igitur vo-
luntatis erga me prolixæ, atque honorificæ nomine
tibi omnia debeo, sed in primis si quæ de meis scri-
ptis aliquando tam graui, tamque illustri viro digna
posset existere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum
celebris, ita in omnium auribus, ac simul est animo
posita, nulla vt illi commendatione quicquam addi
queat: in tuo me futurum semper ære hisce aliquot
numis æreis testari volui: nã si plures, quos alij etiam
pro insignibus produnt, & non nulla argentea pone-
re vellem, iustus libellus vix sufficeret. Per hoc quippe
triennium multis modis bibliothecam auxi, ornauique;
meam, ac antiqui operis numismata, quæ tu adeo ex-
tollebas, maximè raris cumulauit: vt vel summis Cardi-
nalibus admirabiles Romæ, & per Italiam Principi-
bus fuerint: præsertim Otho hic æreus, cum circo Ha-
driani, & Pescennio, vnicis, quod sciã, in Europa, doq;
operã, licet paucos, seu potius nullos in patria huius-
ce studij esse in desiderio admodum videam: ne meæ
conditionis, & patrimonij satis angusti quidem ac tot
peregrinationibus, impostura etiam quorundam mer-
catorum diminuti, mediocris, & honesti tamen homi-
nes voluntate, atq; conatibus, hoc in genere profes-
sionis, omnisque adeo antiquitatis, longius superent.
Vale, decus nobilium, cuius ex ore nihil quam quod
ex pectore, vnquam manat, Henricoque Memmio no-
stro, si graue non erit, salutem. Vienna tertio Iduum
Martij. 1565.

trusmi deficiunt

EPIGRAMMATA ALI-
 QUOT SAMBVCI ARGV-
 MENTO PRIORIBVS NON DIS-
 SIMILIA.

REPREHENSIO.

ADMONITVS verbis iuuenis, si spernat habenas,

Verberibus vitium corrigit ille minus.

Vtque ferox patitur calcaria sapè molestus

Subdita equus, certum non subiturus iter:

Sic puer emendet si non peccata loquelis,

S pes poterit frugis nulla subesse bona.

Qui fugiunt morbos, facilis medicina paratur,

Dumq̄, subest fructus, flos, foliumq̄, notant.

VARIA ESSE DONA.

OMNIBVS haud eadem vario qui praesidet orbi,

Cuncta nec equali fert, admitq̄, modo.

Illum diuitijs Craesi, minus arte sororum

Ornat, at hic aliud fortè decenter habet.

Hic sequitur Musas, alium commendat amoris

Forma, valet miles viribus ipse suis.

Parce tamen forma, deformis; diues, egeno;

Strennius imbelli; doctus ametq̄, rudem.

Quisque suas dotes teneat, nec praferat vlli,

Quod Deus occulta donat habere vice.

Et nihil aeternos cum sit quod duret in annos,

O byce qui melior deteriora minus.

Omnia praterereunt, Musarum gloria solum

Viuet in extremum concelebrata decus.

Haud ita pyramidum constabit fama, peribunt

Mausolaea prius clara sepulchra situ.

S

Nil

*N*il stabile in terris, quod corruet ecce mouetur,
*Q*ua sunt principio ducta, vigore cadunt.
*P*allados extabunt, magnorum & scripta virorum,
*I*nteritus nulla his semita structa fuit.
*S*ed magis alma fides, & amor prodesse valebunt,
*G*orgoneo semper qua potiora lacu.

HOSTIS.

*T*VTIOR est hostis, quicumque minatur aperte,
*P*remonito ladic quippè furore minus.
*H*unc poteris contra gladio cauisse saluti,
*P*romptius atque ictus impedysse leues.
*O*bscurè sed qui latitat, non cominus ira,
*E*xtulerit tecto signa timenda loco.
*I*nsidijs auide meditatur perdere vitam,
*N*ec ratio iuris, nec mouet vlla fides.
*H*os metuat semper vita qui dignus amica,
*R*arius exposcat qui sapit insidias.

FAVOR.

*M*AGNA quidè merces, decus est, & gloria rectè
*P*incipibus studijs posse placere bonis:
*S*ed tamen est maius regi parère supremo,
*P*remia dat nullo qui eripienda modo.
*H*unc sequitor latus, vitam si reddere olympo,
*A*tque subire nouus tecta beata voles.
*N*empe illic certos grati carpemus honores:
*H*ic fauor externis anteferendus erit.
*H*oc floret iusto nam tramite gloria, nunquam
*I*n licet aduersis qua peritura venit.

REVERENTIA SENVM.

*A*NTE senes iuuenem cultus, reuerentiaque ornant,
*U*tque verecundus sit pietate, decet.

*Est cani capitis fructus reuerenter amari,
 Contemptuque putat tristius esse nihil.
 Utque Noto, & pluuijs ledentibus apta viator
 Cùm madet, exceptus, tecta subire cupit:
 Sic honor est senibus requies, solamen habere
 Id poscunt, mortem lenius atque feruunt.*

DIVITIÆ, AD FR.

*DIVITIIS addunt Musa decus, hac ego vellem
 Qui sapit optatas post cumularet opes:
 Vt sus enim rectus si non accedat, obesse
 Possunt, exiguus postque sequetur honos.
 Hac, Franciscè, tue placuit sententia menti;
 Hac ratus ipse opibus condicione frui.
 Vnà ego, si verum fatear, vixisse sine auro
 Cum musis, contrà quàm caruisse velim.*

AUXILIUM.

*GRATIA sollicito si quando est iuncta labori
 Impediet nullo tempore pestis opus.
 Ira Dei contra cùm creuit deficit imber,
 Et sata languescunt, & labor omnis iners.*

DE DISCORDIA.

*NASCITUR in rebus facilis discordia, bullæ
 Tam cito vix innant, pax tamen ipsa brevis.
 Nil videas nostro quam lites tempore duras,
 Exitium patriæ quæ cumulare solent.
 O, utinam Regni proceres depellere fædum
 Turcæ conentur fortiter inde iugum.
 Finibus & cultis seuum prohibere tyrannum,
 Paceque sperata post meliore frui.*

CALAMITAS.

*NUNQUAM ventre sola vult calamitas,
 Sed plura secum, dum molestior, trahit,*

O ccasionem pessimam silentio
 E xpectans, vt malis grauans acerbius
 O mnino fessum comprimat famelica.
 S ic debitorem creditor timet leuem
 V nus, nec audet aduocare iudicem,
 T urba sed incipit simul cūm cetera,
 M inatur efferus, premitq₃ iniquius.
 D eus malorum quin scelesta corripit
 S ic facta, confertim obruit doloribus.

FIDES.

S OLA triumphanti, constansq₃ adhibenda magistro
 E riptat nullus quam tibi latro fides.
 S olus adoretur qui crimina nostra redemptor
 S ustulit, optatos restituitq₃ lares.
 T utus ab insidijs Cocyti nullus, & igni,
 A nteferens proprio numina ficta Deo.

REQUIES.

E ST etiam curis requies adhibenda molestis,
 S i nimium intendas, chorda redibit iners.
 N on durant vires, adamas quoque frangitur arte,
 Q uaq₃ suo laxas tempore firma manent.
 M ausolaa ruunt, lapidumque cautio guttis
 F it facilis, longam cūm subiere moram.

LIBRI.

C OPIA librorum non est spectanda magistri,
 S ed potius quantum creuerit arte puer.
 P rodest selectos, paucosq₃ videre libellos,
 P unctaq₃ de quouis ferre petita iuuat.
 P roficies rectè modicis, ita, crede, diebus,
 C erta sit hac studijs semita parta tuis.
 E t nocet auctorum, & nocuit variatio crebra,
 I ngenium turbat, iudicioq₃ vacat.

EMPTIO LIBRORVM.

IVDICIO libros cœmas. nec mercibus illos
 S egnius obserues, namque venena tegunt.
 Fercula si reiicit stomachus, non grata palato,
 Q uis laudet fugiens Pæonis arte malum?
 D eligere innocuos ergo res ardua libros,
 D um relegis, ne cum melle venena bibas.

VESTITVS.

VESTE puer nitida, non spurca incedat amictus,
 D edecet atatem fœda lacerna rudem.
 Q uippe solent habitus mentem quoque prodece cultam,
 A rguit ignauos squallida labe toga,
 V t vestem iuuenis decorat, decoratur ab illa:
 C ompta refert grates, ingeniumq₃ probat.
 S ed minor annosis patribus sit cura nitoris,
 C anicies senium, multa q₃ ruga decet.

DISCIPLINA.

Q V I rudis es, doctis cupias parere Magistris,
 T urpiter impingit, qui monitore caret.
 S ic nisi flexiuagas moderetur vinitor vuas,
 N on subeunt vlmos quas posuere duces.
 P raceps ingenio ruit omine stulta iuuentus,
 N ec satis accepto vulnere saepe cauet.
 C uncta potest oculus sed prouidisse regentis,
 T utius exemplis hincq₃ dedisse metum.

STVDIVM.

D VM potes ingenio, florens concedit & atas,
 E xcole quod cunctis commoda longa ferat.
 P ellantur nuga vileis, & inutile rerum
 S it procul hinc studium, gloria vana subest.
 I n tenui labor est, quibus oia praua supersunt;
 S eque putant vitam præter habere nihil.

*Tempora sic fugiunt, minimis vt vita gerendis
Deficiat, frutor dum finit ergò bonis.*

O B S T R I C T I O.

*DEBVISSE nihil, ferunt honestum,
Libertas etenim solet placere,
O bstringiq₃ putant calamitosum.
At si vera loquor, fideiores
Sunt multi, quibus es benigniori
Deiunctus studio, fideliusq₃
Tecum semper agunt: parem expetentes,
Quam debes, operam: volunt subire
Mutuo officio pares labores.
At commercia sunt quibus negata,
Coguntur dubij periculoso
Interdum minima aggredi timore.
Debere ergo potes, fruiq₃ amicis:
Et quò plus facies, velis resectum.*

A D M O N I T I O.

*QVI monet vt facias, pro munere gratus habeto,
Vtere, neu frustra sint benè dicta caue.
Indicium præfert quicumque hortatur amoris,
Noxia si credas non voluisse sat est.
Sic vbi quid melius prudenti fortè recurret,
Vtilius rebus consulet ille tuis.*

D I V I T E S.

*NON sunt qui cumulant opes beati,
Virtutem potius labore partam
Duco diuitias beatiores.
Si constans fuerit beatitudo,
Nunquam deiciet suos alumnos,
Seruabit proprio & sinu receptos,
At qui aurum nocuit bonis subinde,*

Accersens odium metus nefandos.
 Fures insidias struunt rapaces,
 Arte si nequeunt, dolis mimantur.
 Sed virtus retinet bonis salutem,
 Vis nulla imperat huic, manet vigilq̄.
 Florentesq̄ fouet gradus quieti.
 I posthac inhians amanter auro,
 Te iactes alijs beatiorem.

PIETAS.

SI quis es aeterno victurus tempore fama,
 Imprimis colito cali qui condidit astra,
 Sellantesq̄ faces, atque ampli mœnia mundi.
 Pars tandem meritò patriæ tribuetur honorum.
 Siq̄ opus, & vita pro libertate careto.
 Interea dulces qui te genuere parentes,
 Ex animo venerare, precesque adiungito gratas.
 Hæc cupit omnipotens nutu qui dirigit orbem,
 Et natura piè suadet, pœnasque recenset.

PVERITIA.

DONEC erit studijs ætas, tempusq̄ iuuentæ
 Aptum, Thespiades semper amato Deas.
 Hæc pariunt nomen, vitamque extendere nostram,
 Non sine muneribus, tempus in omne sinunt.

IDEM.

DVM fauet hæc ætas, doctas coluisse per artes
 Ingenium prodest, nomenque tulisse per æuum.
 Sperne voluptates siquidem caligine mentem
 Turpiter occæcant, virtutem delige semper,
 Sic datur insignis lauri de fronde corona,

MODVS.

OMNIBVS est cautè iungenda modestiæ rebus,
 Laudatur medio sæpe stetisse loco.

Ardua qui tentat sine pennis decidit, alas
 Quod non aptatas queis veheretur, habet.
 Quis non Dadaleos currus temerariaq₃ ausa
 Rideat exemplo suscipiatq₃ minus.
 Ergo quicquid agis tuta ratione probato,
 Exempliq₃ memor, fac, tueare modum.

SUSPICIO.

Qui bonus errores non solum vitat apertos,
 Sed potius quavis suspitione vacat:
 In mala suspicio tentat, vocat illa morantem,
 De se cunq_{ue} videt dicier vsque facit.

DE EADEM.

Noxia suspicio mendax, cum labe carentom
 Fraude grauans maculis insidiosa notat.
 Aemula non veri semper, nimis vsque placere
 Inuidiam arripiens quamlibet illa sol et.
 Maluerim vulgo notum scelus esse, supremam
 Conscius & meriti sustinuisse crucem;
 Pendulus aeterna quam suspitione taceri,
 Nulla potest nomen restituisse mora.
 Quippe sequens hominis dubio vestigia signo,
 Non etiam iustis est habitura fidem.
 At quae sunt etiam Phoebo manifesta negantur,
 Et solet ad fratrum testis adesse focos.
 Creditur obscuris si sint optata, libenter
 Ad dimus & falso quod magis auget, onus.
 Parcius ergo alios curato vt opinio ledat,
 Fadius hoc vitam est quam minuisse breuem.

POENA.

Si quoties peccant homines, quoque poena paretur,
 Momento tutus quis superesse velit?

Gratia sed maior, quam cuncto tempore lapsus,
Ira Dei haud nobis aqua dolenda venit.
Irarum nec vult rapidas effundere habenas,
Quòd caderet minimo fulmine tactus homo.
Nunc facilis pœnas differt, cui paret Olympus,
Ac veniam precibus contribuisse cupit.
Quod si non adèd doleas peccasse, reseruat
Te Stygijs ira post grauiore malis.

CONTEMPTVS.

Si tibi præstantes calido sunt pectore vires,
Ne spernas humilem, continuoq; premas.
A paruis magnos video superarier vsque,
Exiguo & latitat corpore robur enim.
Temptus Dauides Goliad sic sternit ouantem,
Corporis & molem fallere sapè docet.
Exhorret Gallum Leo sic, stimulumq; Camelus,
Et puer inuictos sub iuga cogit Amor.

SOMNVS.

Musa vetat puerum suauis producere somnos,
Ac studio lucis tempora prima capit.
Sufficiat tantum noctu repetisse quietis,
Quantum opera, & studijs euigilare soles.
Nam veluti pluuijs nimium si perfluat hortus,
Terra negat fructus imbribus acta suos:
Sic magis irriguum somno caput atque decebat,
Pieridum ingenio semina iacta fluunt.

FORTVNA.

Est aliquid fortuna, suo qua numine multa,
Arbitrioq; minax, sapè onerosa, mouet.
Namque eadem casu simili non omnibus obsunt,
Profuit huic, alijs quod nocuisse potest.

Hoc etiam quidam memorant contingere fato,
 O rdine quod rerum visceribusq₃ latet.
Propterea nusquam nostris constantia rebus,
 Cùm Deus ob culpam nostra relinquit humi.
Non pelagus tot habet pisces, tot littus arenas,
 Q uot Deus indignans obijcit illa modis.
Sed fidant Domino qui summo, casibus atque
 F ortuna ambiguis lusibus apta negant.

STVDIA.

TARDA venit Musis nunquam, sit qualibet atas,
 T empora sunt studijs nulla negata tuis.
Ingenium quamuis habile & natura negarit,
 C orrigitur damnum triste labore tamen.
Ne querulis ergo tardum te confice verbis,
 A ggrederere audacter, qualiacunq₃ dabis.
Est melius fecisse aliquid, quàm viuere segnem.
 P allas ad ingenium quodlibet apta venit.

PAX.

PAX melior bello, validè stant omnia pace,
 I lla premunt vrbes, depopulantur agros.
Hac florent agri, ciues, subeuntq₃ nepotes,
 R elligio colitur, quicquid & orbe viget.
Hanc tulit excelsa nobis è sede parentis
 C hristus, & ex animis imperat vsque sequi.
Pax melior bello, pacem te poscimus omnes,
 H ac iuuat imbelles. Martia turba vale.

VITA.

Hausimus è calo mentem, superasq₃ reuertis
 A d sedes Christo nitimur inde duce.
Os homini erectum, vultusq₃ ad sidera vergunt,
 V nde tulit vitæ semina quisque sua.

*Iungimus has sedenim, dum corpora mole supersunt,
Extet ut auctoris mentio grata, domos.
Hic simul unanimes passi grauiora salutis
Sternimus aeternum splendidioris iter.*

S P E S.

*OCCIDVIS hominum rebus spes sola relicta est
Qua iubet expectes ut meliora malis.
Continet adflictas blanda expectatio mentes,
Atque nouam subiens praeeditatur opem.
Hac nisi sit vasti summus regnator olympi,
Nullo constabit nuntia fida loco.
Ille potest lapsis certam promittere semper,
Extremo casu ferreque amanter opem.*

DE MEDICO, ET COCO IOCVS.

*IVRE coci maior laus est, quam Peonis: ille
Grata tulit stomacho, non sapida iste tuo.
Odit enim sanos medicus qui congerit aurum
Atque bonos longè malit abesse cocos.
Gratus odor lucri, dum quauis pharmaca fingunt,
Firmaque venali corpora lege regunt.
Forfitan at quæris cur ditior hostis amico?
Iste gulam, nummos respicit ille tuos.
Altera sed melior, quod vendit lauta minoris,
Aere dat hic contra gramina nota graui.
Pharmaca quin medicus commutat sæpè culinæ,
Cum peram exhaustam sanguine corpus habes.
Huius opem sanus fugiat, nec gustet amara,
Dum licet eximij fercula ferre coci.*

DE IURISCONSULTIS IOCVS

AD AMICVM.

*LEGIBVS addicti præcedere iuris honores
Peonijs magno murmure sæpè volunt.*

Estque

Estque vetus, nondum dissensio lite peracta,
 Diuitijs agitur, non ratione pari.
 Si tamen expectant litis me iudice finem,
 Ipse feram medicos legibus ante meos.
 Cumque habeam multas caussas & plurima signa,
 Quatuor ex illis enumerabo tamen.
 Hi perimunt agros, qui viuere fortè nequirent,
 Vos laqueo fortes prenditis, atque manu.
 Vi miseris vitam rapitis, nos pharmaca semper
 Qui cupiunt vltro, munera chara damus.
 Spem medicus præbet succis, vos fune parato,
 Hic meminit vita semper, at ille necis.
 Quos medici occidunt, pompis & funere lauto
 Consequimur, vestrum lictor, & arma reum.
 Nec iuuat agrotos minimum, retinere parentum
 Quòd poterunt famam, dedecus ille timet.
 Vna sed est vobis ratio, quòd gustus, & index
 Pura manent, illis stercora foeda grauant.
 Addere vel si quis cupiat, visuntur vt ægri,
 Limina patroni sic terit vsque cliens.

M E N S A.

ESCAS quid faciat salubriores,
 Vt vitam teneant, nihilq; menti
 Obsint, athereas opiniones
 Nec turbent, moderatius petita:
 Est cari memores fuisse Christi.
 V N ostris sic epulis, precemur, adsit.
 Nam tuto reficit molestiores,
 Subducit quoque cogitationes.
 Quare nos animis, simulq; membris
 Grati, pabula temperatiora
 Sumamus reuerenter, ac pudenter.

ALITER.

ESVRIENS tantum comedas sitiensq₃ rigabis,
 Ne stomachum laeso forte calore graues.
 Composito mensam decores sermone rogatus,
 Exornes paucis seria verba iocis.
 Admittit iuuenile decus probitate loquelam,
 Nec tacitus laua suspicione caret.
 Ne tamen excedant annos, met amq₃ pudoris:
 Intra contineat se puer, osq₃ modum.

AMICITIA.

IVNGE tibi socios pulchra virtutis amore,
 Nam Venere & Baccho iuncta repente cadunt.
 Causa ligat gratos hac federe semper amicos,
 Altera sed subito dissoluenda venit.
 Ostendunt animos etiam mentemq₃ reuelant,
 Cum quibus assidue viuis amore, fide.
 Ac veluti visco si occurrat rete ferendo
 Quis tibi, ne quaras condicionis opus:
 Sic delectatur qui consuetudine prava,
 Est similis socio moribus ille suo.

AVRORA.

QVOD tempus studijs seueriores
 Certatim tribuunt, feruntq₃ amicum?
 Est aurora parans viam diei
 Nondum cum radijs sequens coruscus
 Sol, pastos reuehit suos iugales.
 Tum nulli impediunt graues calores,
 Vexant frigora nec molestiora.
 Ergo qui sitiunt sacros liquores,
 In fontesq₃ ruunt perenniores,
 Auroram studijs colant amicam.

SIMVLATIO.

Nil peius simulare quàm fidelem
 Se fratrem studijs; bonaq; mente:
 Existit siquidem frequens querela
 Ira ac insidia periculosa.
 Quanto maior erat fouens amicos;
 Tanto post melius sibi cauebit.
 Ergo qui pariter cupit salutem,
 Is verè nitidissimos amore
 Virtutis sibi iungat, & fideles.

VITA.

In vita nihil est diu fuisse,
 Curas namq; vides laboriosas.
 Cautus perpetuis studet o rebus,
 Mittas quæ rapida feruntur aura.
 Constans nil, nisi credidisse summo,
 Qui firmus residet parenti Olympo.
 Ne spes fixa sit in leui columna,
 Sed quæ sustineat domum, trabesq;.

PATRIA IUVANDA.

Si studes gratam patriæ tulisse,
 Quam cupit tantis operam in periclis,
 Ne diu, multoq; morere segnes
 Tempore vires.
Semper est laudabile profuisse
 Patriæ fessamq; leuare curis.
 Nec minor virtus, bene quàm parenti
 Reddere grates.
Ergo ne cultis fugias tyrannum
 Propulisse agris, niueamq; pacem
 Ferre, quam vero tenuit professa
 Pectore Christum.

*Si viget suavis pietas amorq;
 Quem foues, casu moueare tanto,
 Nam vides nunquam grauius nocere ino
 commoda posse.*

VIR BONVS.

*VIR bonus haud vnquam refugit commune periculum,
 Et vocat in partem publica damna suam.
 Nec minus hanc vitam pro libertate fugacem
 Intrepidè exposcit fundere, quisquis amat.
 Vt simul attollit vires in milite caussa,
 Hunc etiam grauius iustior ira mouet.
 Nescio, sed diuinus amor quid lasus iniquè,
 Amplius audacter sustinuisse iubet.
 Mollibus hac tristem verbis depellere caussam
 Non patitur, quauis sed violenta subit.
 Curritur ardentem interdum spontè sub ignes,
 Proq;³ fide cupidus spiritus astra petit.*

VERBORVM VARIA VIS,

AD BARTOL.

*NON eadem vis est sermonis ab ore profecti
 Et boni, & impuri, magne poëta, viri.
 Nempè mouet grauitas, rebusq;³ probata gerendis,
 In quorum numero tu quoque clara fides.
 Quin etiam morum consensus, & inscia rerum
 Causa docet potius illa vel illa sequi.
 Hoc ego sum expertus nuper, dum Barbus amata
 Consuluit, sed idem te repetente placet.
 Conciliant quadam sic conspirantia fata,
 Et stat consensu fortius omne. Vale.*

BIBLIOTHECA.

*QVI solet alterius cupidè versare libellos,
 Hinc mea sit longè Bibliotheca rogat.*

*Illius ut secum forsitan ne expostulet, ipsa
 I proprio leuius quòd statuisset hero.*

EXHÆREDATIO.

*Bis septem causis non hares gnatus habetur,
 Si verbis lædat, verberibusq; patrem.*

*Indicet aut crimen, vitam eripiatq; venenò,
 Cùm nocet insani cura nec vlla manet.*

*Addiderit si se prauis, fœdetq; cubile,
 Haudq; fidem ponat pro patre, nec redimat:*

*Si impediatur testantem, imitetur & impia mimos,
 Filia si meretrix, si probet hæreticos.*

DE AMICITIA AD IOANNEM
Auratum.

*CLARAM de medio conantur tollere lucem
 Vtile qui fugiunt fœdus amicitia.*

*Nil est quod vitæ magis huic conducat inertis,
 Innumeros fructus, commoda mille vides.*

*Hac sine nil vnquam poterit Respublica quamuis
 Sit penitus summis vndique cinctæ iugis.*

*Concors insignes ut opes, eademq; voluntas
 Munit, discordi sic quoque cuncta ruunt.*

*Hinc Agrigentinus vates constare putabat
 Legibus his, quicquid clauderet orbe Deus.*

*Consilium quare non improbo, care poëta,
 Quòd socij desles fata, vicemq; tui.*

*Quippe ita declaras, tua quæ constantia fratres
 E reptos maneat, qua doleasue fide.*

*Carmina consumet nunquam tua liuor, edaxq;
 Tempus, & inceptum crescet honore decus.*

FINIS.

